

Saana Reinilehto

# Miten liikesalaisuuksia voi suojella?

Opinnäytetyö

Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto

Liiketalouden koulutus

2025



**Kaakkois-Suomen  
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Tradenomi (AMK)
Tekijä	Saana Reinilehto
Työn nimi	Miten liikesalaisuuksia voi suojella?
Toimeksiantaja	Xamk Opiskelijayrittäjyyspalvelut
Vuosi	2025
Sivut	47 sivua, liitteitä 6 sivua
Työn ohjaaja	Juha Häkkinen

## TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, miten liikesalaisuuksia voi suojella. Opinnäytetyö pyrkii löytämään vastauksen siihen, miten liikesalaisuuksien leviämistä voi ennaltaehkäistä ja miten aloittava yrittäjä voi oppia suojelemaan liikesalaisuuksia.

Työn tutkimusongelma on se, miten liikesalaisuuksien suojeleminen toteutetaan aloittavilla yrittäjillä. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Xamkin Opiskelijayrittäjyyspalvelut. Opinnäytetyön liitteissä on ohje liikesalaisuuksien suojelemaan, jota toimeksiantaja tai aloittava yrittäjä voi hyödyntää. Ohjeessa on tietoa liikesalaisuuksista ja neuvoja siihen, miten aloittava yrittäjä voi oppia suojelemaan yrityksensä liikesalaisuuksia. Ohje tulee olemaan hyödyllinen, koska tieto liikesalaisuuksien suojeleminen on yhä tärkeämpää kilpailun lisääntyessä jatkuvasti elinkeinoelämässä.

Tässä opinnäytetyössä käytettiin vertailevaa tutkimusmenetelmää eli vertailtiin ja analysoitiin Helsingin käräjäoikeudesta saatuja oikeustapauksia sekä kvantitatiivista kyselytutkimusta, joka lähetettiin opiskelijoille ja yritysneuvojille. Opinnäytetyössä käytettiin kattavasti eri tutkimusmenetelmiä. Opinnäytetyötä varten saatiin Helsingin käräjäoikeudesta yhteensä 15 oikeustapausta, ja näistä viisi valittiin tähän opinnäytetyöhön. Oikeustapaukset valittiin, koska ne liittyivät liikesalaisuuksien oikeudettomaan ilmaisuun ja käyttämiseen mahdollisimman eri tavoilla. Kysely toteutettiin Webropol-ohjelmalla.

Tutkimustuloksista selvisi, että salassapito- ja kilpailukieltosopimuksen teko on ehdottoman tärkeää. Tärkein työ liikesalaisuuksien suojelemaan on ennaltaehkäisevää työtä. Liikesalaisuudet ovat taloudellisesti arvokkaita yritykselle ja on tärkeää, ettei tieto niistä leviä. Salassapitosopimus pitäisi tehdä aina, vaikka ajateltaisiin, ettei sille ole tarvetta. Opiskelijoille pitäisi myös antaa tietoa liikesalaisuuksien suojelemaan proaktiivisemmin, ja tietoa pitäisi olla helpommin opiskelijoiden saatavissa. Yritysneuvojilla oli hyvä tietämys liikesalaisuuksien suojelemaan, vaikka he eivät ole erikoistuneet nimenomaan liikesalaisuuksiin.

**Asiasanat:** liikesalaisuus, salassapitosopimus, kilpailukieltosopimus, immateriaalioikeus

Degree title	Bachelor of Business Administration
Author	Saana Reinilehto
Thesis title	How to protect trade secrets?
Commissioned by	Xamk Student Entrepreneurship
Time	2025
Pages	47 pages, 6 pages of appendices
Supervisor	Juha Häkkinen

## ABSTRACT

This thesis examined the protection of trade secrets and the resources available to a starting entrepreneur for protecting their own company. The client of the thesis was Xamk's Student Entrepreneurship Services. The outcome included a guide for protecting trade secrets.

This thesis employed a comparative research method, involving the comparison and analysis of legal cases received from the District Court of Helsinki and a quantitative survey sent to students and business advisors. A total of 15 legal cases were obtained from the District Court of Helsinki for the thesis, and five of them were selected. The cases were chosen because they related to unauthorised statements and the use of trade secrets in as many different ways as possible. The survey was conducted using the Webropol program.

The research results revealed that concluding a non-disclosure agreement and a non-compete agreement is absolutely important. Preventive work to protect trade secrets is crucial. Trade secrets are economically valuable to a company, and it is important that information about them does not spread. A non-disclosure agreement should always be concluded, even if one thinks that there is no need for it. Students should also be given information about trade secrets protection more proactively, and the information should be given more easily accessible to students. Business advisors had good knowledge about trade secret protection, even though they are not specialised explicitly in trade secrets.

**Keywords:** trade secret, non-disclosure agreement, non-compete agreement, immaterial law

## SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TEORIAOSUUS.....	6
2.1	Liikesalaisuuden käsite.....	6
2.2	Tietoa liikesalaisuuksista.....	7
2.3	Liikesalaisuudet ja rikosoikeus.....	9
2.4	Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivin kuvaus.....	11
2.5	Suomen liikesalaisuuslaki.....	14
2.6	Immateriaalioikeudet ja salassapitosopimus.....	15
3	TOIMEKSIANTAJA.....	20
3.1	Toimeksiantaja, sen toiminta ja toimintaympäristö.....	20
3.2	Toiminnan vertailua käsiteperustassa esitettyyn teorian tietoon ja -malleihin.....	21
4	TUTKIMUS.....	21
4.1	Tutkimusmenetelmät.....	21
4.2	Kuvaus oikeustapauksista.....	22
4.3	Oikeustapauksien analysointi.....	31
4.4	Kysely.....	32
4.5	Kyselyiden analysointi.....	38
5	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	39
5.1	Oikeustapaukset.....	39
5.2	Kyselyt.....	41
5.3	Tulosten luotettavuuden arviointi.....	41
6	LOPUKSI.....	42
7	OPAS ALOITTAVILLE YRITTÄJILLE.....	44
	LÄHTEET.....	45

## LIITTEET

Liite 1. Kyselytutkimuksen kysymykset

Liite 2. Opas liikesalaisuuksien suojeluun aloittaville opiskelijayrittäjille

## 1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on liikesalaisuuksien suojeleminen. Tarkoituksena on selvittää, miten liikesalaisuuksia voidaan suojella. Aihe on tärkeä ja mielenkiintoinen, ja siitä pitäisi kirjoittaa enemmän. Kilpailu lisääntyy jatkuvasti elinkeinoelämässä ja yhä useammat yritykset tarvitsevat keinoja, joilla liikesalaisuuksia voidaan suojella.

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana on Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun eli Xamkin Opiskelijayrittäjyyspalvelut. He tarjoavat opiskelijoille tukipalveluita yrittäjyyteen. Heidän tavoitteensa on kehittää opiskelijoiden yrittäjyystaitoja jo opintojen aikana ja neuvoa opiskelijoita yrittäjyyteen liittyvissä asioissa.

Opinnäytetyön tutkimusongelma on se, miten aloittava yrittäjä voi oppia suojelemaan liikesalaisuuksiaan. Opinnäytetyö pyrkii löytämään vastauksen siihen, miksi liikesalaisuuksia suojellaan, miten liikesalaisuus määritellään, miten liikesalaisuutta voi suojella, miten aloittava yrittäjä voi oppia suojelemaan liikesalaisuuksia, mitä Helsingin käräjäoikeuden oikeustapauksista voi oppia ja milloin kyse on liikesalaisuudesta, jota kannattaa suojella. Lisäksi opinnäytetyö pyrkii löytämään vastauksen siihen, miten liikesalaisuuksien leviämistä voi ennaltaehkäistä.

Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä ohje, jonka avulla aloittava yrittäjä voi oppia suojelemaan liikesalaisuuksiaan. Xamkin yritysneuvojat eivät varsinaisesti ole erikoistuneet liikesalaisuuksiin ja niiden suojelemaan, joten toimeksiantaja voi hyödyntää ohjetta. Lopputuloksena on ohje liikesalaisuuksien suojelemaan sekä selvitys siihen, miten liikesalaisuuksien leviämistä voi ennaltaehkäistä. Aloittava yrittäjä voi hyödyntää ohjetta, tai sitä voidaan käyttää yritysneuvonnassa.

Toimeksiantaja tulee hyötymään ohjeesta, koska tieto liikesalaisuuksien suojeleminen on yhä tärkeämpää kilpailun lisääntyessä jatkuvasti elinkeinoelämässä. Aiheesta on vain kirjoitettu vähän ja ohje tuottaa uutta tietoa alalle sekä toi-

meksiantajalle. Aihe on myös rajattu selkeästi liikesalaisuuksiin muista immateriaalioikeuksista. Teoriassa avataan kaikkia immateriaalioikeuksia, mutta tutkimuksessa keskitytään vain liikesalaisuuksiin ja niiden suojeluun.

Opinnäytetyössä käytetään kahta eri tutkimusmenetelmää. Ensinnäkin tutkimusosuudessa vertaillaan ja analysoidaan Helsingin käräjäoikeuden oikeustapauksia. Tässä osassa selvitetään, miten liikesalaisuuksien leviämistä voi ennaltaehkäistä ja mitä oikeustapauksista voi oppia.

Lisäksi työssä käytetään kvantitatiivista kyselytutkimusta, joka lähetetään opiskelijoille ja yritysneuvojille. Kyselyn tavoitteena on selvittää, tietävätkö opiskelijat mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan ja tarvitsevatko he tietoa liikesalaisuuksista. Lisäksi selvitetään, ovatko opiskelijat osanneet ottaa liikesalaisuuteen liittyvät asiat huomioon perustaessaan yritystä. Yrittäjyysneuvojille tarkoitettussa kyselyssä selvitetään, minkälaisia asioita liikesalaisuuksiin liittyen tulee yrittäjyysneuvonnassa ilmi ja minkälaista neuvoa liikesalaisuuksiin liittyen annetaan.

Lähteinä tullaan käyttämään muun muassa aiheeseen liittyvää oikeustieteellistä kirjallisuutta, Helsingin käräjäoikeuden arkiston oikeustapauksia ja kyselytutkimuksen tuloksia, ja niitä tullaan tarkastelemaan kriittisesti.

Keskeisiä käsitteitä opinnäytetyössä ovat liikesalaisuus, salassapitosopimus, kilpailukieltosopimus ja immateriaalioikeus. Näitä käsitteitä käsitellään opinnäytetyön teoriaosuudessa.

## **2 TEORIAOSUUS**

### **2.1 Liikesalaisuuden käsite**

Liikesalaisuudella tarkoitetaan yritykselle salaista ja taloudellisesti arvokasta tietoa. Liikesalaisuudet ovat nimensä mukaisesti salassa pidettävää tietoa ja siksi ne ovat vain harvojen ihmisten tiedossa. Yritykset pyrkivät pitämään tiedon salassa, koska tiedon levitessä se voi aiheuttaa yritykselle merkittävää tappiota. (Villa 2024, 1103-1105.) Esimerkki liikesalaisuudesta on Coca-Colan resepti, joka on yksi maailman parhaiten suojeltuja liikesalaisuuksia (Vapaa-

vuori 2019, 58). Liikesalaisuudet eivät ole yksinoikeuksia, vaan tiedon levi-  
tessä kuka tahansa voi hyödyntää niitä. Tämän takia yritykset pyrkivät suoja-  
maan niitä. Liikesalaisuuksia voidaan suojella salassapitosopimuksin. Liikesa-  
laisuus ei ole yksinoikeus ja tieto voi olla samanaikaisesti laillisesti myös tois-  
ten yritysten liikesalaisuus. Tulevaisuudessa liikesalaisuuksien suojeleminen on yhä  
merkittävämmässä roolissa kilpailun lisääntyessä jatkuvasti elinkeinoelä-  
mässä. Yritysten kilpailukyky edellyttää liikesalaisuuksien salaamista ja suo-  
jaamista. (Villa 2024, 1105.)

## 2.2 Tietoa liikesalaisuuksista

Liikesalaisuuden määritelmän saavuttaminen vaatii kolmea eri asiaa: ensim-  
mäiseksi se, ettei tieto ole tunnettua eikä tavallisten ihmisten helposti saata-  
vissa. Toinen vaatimus on se, että tiedolla on oltava taloudellista arvoa elin-  
keinotoiminnassa. Kolmas vaatimus on, että tiedon omistaja on aloittanut riit-  
tävät toimenpiteet tiedon salaamiseksi. Liikesalaisuuden salassa pitämisellä  
on siis oltava arvoa omistajan elinkeinotoiminnan kannalta. Lisäksi elinkeinon-  
harjoittajan on pyrittävä pitämään tämä tieto salassa. (Villa 2024, 1103-1104.)  
Jotta kyseessä on liikesalaisuus, tulee näiden ehtojen täytyä (Vapaavuori  
2019, 69).

Liikesalaisuuden oikeudeton hankkiminen ja sen yrittäminen on kielletty. Jos  
hankkii liikesalaisuuden oikeudettomasti, tietoa ei saa käyttää eikä ilmaista.  
(Villa 2024, 1106.) Liikesalaisuutta ei saa hankkia oikeudettomasti anasta-  
malla, luvattomasti kopioimalla, jäljentämällä, havainnoimalla tai muutoin kä-  
sittelemällä liikesalaisuuden omistajan asiakirjoja tai muita, jotka sisältävät lii-  
kesalaisuuden tai josta liikesalaisuus käy ilmi. (Liikesalaisuuslaki  
10.8.2018/595, 1. luku 3. §.) Rikoslaiissa on määritelty tilanteita, jolloin liikesa-  
laisuuden hankkiminen on rikos. (Villa 2024, 1106.)

Jos toinen osapuoli ilmaisee tai käyttää toisen liikesalaisuutta lainvastaisesti,  
hän joutuu antamaan vahingonkorvauksen tai hyvityksen sille henkilölle, joka  
on liikesalaisuuden haltija. Jos toinen osapuoli ilmaisee liikesalaisuuden lain-  
vastaisesti, hän joutuu korvaamaan kaiken aiheuttamansa vahingon. Jos huo-  
limattomuus on lievää, sitä voidaan sovittaa tuomioistuimessa. (Liikesalai-  
suuslaki 10.8.2018/595, 1. luku 11. §.)

Rikoslain mukaan yrityssalaisuuden rikkomisesta voi saada sakkoa tai korkeintaan kaksi vuotta vankeutta, rikoshyödyn menettämisen tai liiketoimintakiellon (Vapaavuori 2019, 153).

Liikesalaisuuden ja ammattitaidon välinen rajanveto on ollut pitkään vaikeaa. On katsottu, ettei henkilön ammattitaito ole sama asia kuin liikesalaisuus. Jos työsopimus päättyy, työntekijän ammattitaitoa ei voi rajoittaa. Tässä tapauksessa pitäisi siis käyttää kilpailukieltosopimusta, jotta työntekijä ei voi ilmaista liikesalaisuutta eteenpäin. Kilpailukieltosopimuksen voi sopia vain erittäin vakavasta syystä ja sopimusta tehtäessä on noudatettava lakia. Liikesalaisuuden salaisuuskäsite ei täyty, jos monet ihmiset tietävät liikesalaisuuden. Tämän takia työsuhteen päättyessä voidaan hyödyntää kilpailukielttoa. (Vapaavuori 2019, 97, 98.)

Työntekijän liikesalaisuuksien salassapitovelvollisuus määritellään liikesalaisuuslaissa, työsopimuslaissa ja rikoslaissa (Vapaavuori 2019, 434). Liikesalaisuuksien ilmaiseminen ja käyttäminen on työntekijältä kielletty (Vapaavuori 2019, 435). Työntekijä ei saa siis luvattomasti ilmaista tai käyttää työnantajan liikesalaisuutta. Tällaisia tietoja voidaan antaa työntekijälle esimerkiksi työtehtävien suorittamista varten. (Vapaavuori 2019, 433.)

Työsopimuslaki ja liikesalaisuuslaki käsittelevät työntekijän luvallisesti hankkimaa tietoa työsuhteen aikana, rikoslaki taas kriminalisoi liikesalaisuuden ilmaisemisen ja käyttämisen työsuhteen aikana sekä kaksi vuotta työsuhteen päättymisen jälkeen. Rikoslain mukaan salassapitovelvollisuus jatkuu kaksi vuotta työsuhteen päättymisen jälkeen. Jos liikesalaisuus on hankittu oikeudettomasti, myös työsopimuslain mukaan salassapitovelvollisuus jatkuu työsuhteen jälkeen rajattomasti. (Vapaavuori 2019, 436.)

Liikesalaisuus kuuluu liikesalaisuuden haltijalle. Liikesalaisuuden haltijalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä eli ihmistä tai oikeushenkilöä eli yritystä, joka laillisesti määrää liikesalaisuudesta. (Vapaavuori 2019, 202.)

## 2.3 Liikesalaisuudet ja rikosoikeus

Liikesalaisuuden loukkaus on rikoslaissa rangaistava teko. Rikoslaissa on määritelty seuraavien rikossäännösten tunnusmerkit: yritysvakoilu, yrityssalaisuuden rikkominen, yrityssalaisuuden väärinkäyttö ja salassapitorikos. Rikosnimikkeissä käytetään yhä nimeä yrityssalaisuus, vaikka muuten laissa on termi liikesalaisuus. (Vapaavuori 2019, 181, 182.)

### Yritysvakoilu

Yritysvakoilulla tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilö tunkeutuu toisen yrityksen ulkopuolisilta suljettuun paikkaan tai tietojärjestelmään, hankkii tai saa haltuun tai jäljentää asiakirjan tai muun vastaavan vastaavalla tavalla tai käyttää teknistä erikoislaitetta. Yritysvakoilulla tarkoitetaan tilannetta, jossa tekijän on tarkoitus ilmaista tai käyttää näin hankittua liikesalaisuutta oikeudettomasti. (Villa 2024, 1116.) Tästä rikkomuksesta voi saada sakkorangaistuksen tai enintään kahden vuoden vankeusrangaistuksen, ellei laissa ole muuta säädetty. (Vapaavuori 2019, 373.) Yritysvakoilun yritys on myös rangaistava. (Villa 2024, 1116.)

### Yrityssalaisuuden rikkominen

Yrityssalaisuuden rikkomisella tarkoitetaan sitä, että henkilö tietää liikesalaisuuden tai hänen hallussaan on liikesalaisuus luvallisesti, ja hän ilmaisee sen ilman lupaa hankkiakseen taloudellista hyötyä itselleen tai muille. Yrityssalaisuuden rikkominen on myös kyseessä, jos henkilö ilmaisee tiedon vahingoittaakseen toista. Henkilö on voinut saada liikesalaisuuden luvallisesti tietoonsa työskennellessään toisen palveluksessa, toimiessaan yhtiön tai säätiön jäsenenä tai muussa tehtävässä, tehdessä tehtävää toisen puolesta tai saneerausmenettelyn yhteydessä. Rikoksesta voi saada sakkorangaistuksen tai enintään kahden vuoden vankeusrangaistuksen, ja rikoksen yritys on rangaistava. Salassapitovelvollisuus päättyy kuitenkin kaksi vuotta palvelussuhteen päättymisestä. (Villa 2024, 1115.)

## **Yrityssalaisuuden väärinkäyttö**

Yrityssalaisuuden väärinkäytöllä tarkoitetaan sitä, että henkilö saa tietää toiselta osapuolelta laittomasti hankitun liikesalaisuuden ja käyttää sitä. Yrityssalaisuuden väärinkäytöksi lasketaan myös tilanne, jossa joku ilmaisee toisen liikesalaisuuden saadakseen taloudellista hyötyä itselleen tai toiselle. Tämä tarkoittaa, että liikesalaisuuden laittomasti tietoonsa saanut ei saa ilmaista tai käyttää liikesalaisuutta. (Villa 2024, 1115.) Rikoksesta voi saada sakkorangaistuksen tai enintään kahden vuoden vankeusrangaistuksen. (Vapaavuori 2019, 409.)

## **Salassapitorikos**

Salassapitorikos tarkoittaa sitä, että henkilö salassapitovelvollisuuden vastaisesti ilmaisee asemassaan, toimessaan tai tehtävässään tiedoksi saadun salassa pidettävän asian tai käyttää tällaista asiaa omaksi tai toisen henkilön hyödyksi. Salassapitorikoksella on kolme tunnusmerkkiä, joiden pitää täytyä. Ensinnäkin laissa tai asetuksessa tai viranomaisen on pitänyt määrätä tällainen salassapitovelvollisuus, henkilön on pitänyt saada tällainen tieto haltuunsa asemaa, toimea tai tehtävää hoitaessaan ja henkilö ilmaisee salassa pidettävän asian tai käyttää sitä omaksi tai toisen hyödyksi. Salassa pidettävä tieto voi olla salaisuus tai liikesalaisuus. Salassapitorikoksesta voidaan tuomita sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta. (Vapaavuori 2019, 416, 417.)

## **Liikesalaisuuksien suojelusta**

Liikesalaisuuslain mukaan liikesalaisuuden haltijan on pitänyt ryhtyä kohtuullisiin toimenpiteisiin tiedon suojaamiseksi, jotta tietoa voidaan pitää liikesalaisuutena (Liikesalaisuuslaki, 1. luku 2. §). Tämän takia liikesalaisuuden haltijan kannattaa pitää tieto salassa ja vain harvojen ihmisten tiedossa. Liikesalaisuus kannattaa kertoa vain todella luotettaville ja tarkkaan valituille ihmisille. Liikesalaisuuteen liittyvät dokumentit kannattaa säilyttää paikassa, jonne muut eivät pääse, esimerkiksi kassakaapissa. Dokumentteja kannattaa säilyttää eri paikoissa, jotta niiden oikeudeton käyttö olisi vaikeampaa. (Kaasalainen 2018.)

Liikesalaisuutta voi suojella myös salassapitosopimuksin, mikä korostaa lainsäädännöllistä suojaa. Jos tehdään salassapitosopimus, salassapitovelvollisuus tulee voimaan ja liikesalaisuus on suojattu paremmin. Liikesalaisuuslaki tulee suoraan sovellettavaksi liikesalaisuusrikkomuksen tapahtuessa ja liikesalaisuuden haltija voi vaatia helpommin korvausta rikkomuksesta. (Vapaa-vuori 2019, 499.) Työntekijöille voi tehdä myös kilpailukieltosopimuksen. (Kaasalainen 2018, 29.)

## 2.4 Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivin kuvaus

Euroopan unionin direktiivillä tarkoitetaan Euroopan unionin maiden oikeutta, ja sillä säädetään jäsenmaita koskevista velvoittavista tavoitteista. EU-maat saavat itse päättää, minkälaisella lainsäädännöllä tavoitteet toteutetaan. (Euroopan unioni s.a.) Direktiivit eivät ole suoraan sovellettavaa oikeutta (Finlex s.a.).

Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivi määrittelee säännöt liikesalaisuuksien laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta. Direktiivi astui voimaan 8.6.2016 ja sen avulla on täytäntöön pantu suomalainen liikesalaisuuslaki. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943, 1, 8.) Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukaistaa Euroopan unionin jäsenmaiden liikesalaisuuslait. Lain tarkoituksena estää liikesalaisuuksien laitton hankinta, käyttö ja ilmaiseminen ilman, että se vaikuttaa ihmisten perusoikeuksiin tai -vapauksiin. Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivi yhtenäistää kansallista lainsäädäntöä, ja näin tuo lisäarvoa jäsenmaiden lainsäädäntöön. (EUR-Lex 2016.)

Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivi määrittelee liikesalaisuuden kolmella vaatimuksella, niin kuin myös Suomi. Ensimmäiseksi tiedon on oltava salaista eikä helposti tai tavallisten ihmisten saatavilla, toiseksi tiedolla on oltava taloudellista arvoa sen salassa pidon vuoksi ja kolmanneksi tiedon haltija on ryhtynyt toimenpiteisiin tiedon salassapitoa varten. Liikesalaisuuden haltijalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka omistaa liikesalaisuuden. Liikesalaisuuden loukkaaja on se, joka on ilman lupaa laittomasti ilmaissut, hankkinut tai käyttänyt liikesalaisuutta. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, 9.)

Liikesalaisuuden hankkiminen on laillista, jos joku löytää tai luo liikesalaisuuden, testaa, tutkii, purkaa tai tarkkailee sellaista esinettä, joka on annettu yleisön saataville tai joka on laillisesti toisen hallussa ja jonka ei tarvitse rajoittaa liikesalaisuuden hankkimista laillisesti. Liikesalaisuuden hankkiminen on laillista myös, jos työntekijä tai työntekijän edustaja käyttää tiedonsaanti- ja kuulemisoikeuttaan Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tai millä vain muulla käytännöllä, joka on rehellinen. Liikesalaisuuden hankkiminen on sallittua, jos sen tekee laillisesti. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, 10.)

Direktiivin mukaan liikesalaisuuden hankkiminen on laitonta, jos luvattomasti pääsee, ottaa tai kopioi liikesalaisuuden liikesalaisuuden haltijalta tai tämän asiakirjoista, materiaaleista, sähköisistä dokumenteista, esineistä tai aineista. Liikesalaisuuden hankkiminen on myös laitonta, jos sen tekee millä tahansa tavalla, joka on epärehellinen ja kaupallisten käytäntöjen vastainen. Liikesalaisuuden ilmaiseminen on laitonta, jos sen tekee ilman liikesalaisuuden haltijan lupaa ja on hankkinut liikesalaisuuden laittomasti, rikkoo salassapitosopimusta tai muuta velvollisuutta olla ilmaisematta liikesalaisuutta, tai rikkoo sopimusta tai velvollisuutta liikesalaisuuden käytön rajoittamiseen. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, 10.)

Liikesalaisuuden hankkiminen on myös lainvastaista, jos henkilön olisi pitänyt tietää, että kyseessä on suoraan tai välillisesti toiselta lainvastaisesti saatu liikesalaisuus. Liikesalaisuuden rikkomiseksi on laskettu myös liikesalaisuutta loukkaavien tavaroiden tuotanto, tarjoaminen ja markkinoille tuonti. Tämä on laitonta, jos tätä toimintaa harjoittava henkilö tiesi, että hän loukkaa liikesalaisuutta. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, 10-11.)

Direktiivissä on myös määritelty liikesalaisuuslain vanhenemisaika, liikesalaisuuksien luottamuksen säilyttäminen oikeudenkäynnin aikana, liikesalaisuuden suojan loukkaajalle säädetyt toimenpiteet ja muita asioita. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, 12-13.)

Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivi on vaikuttanut Suomen liikesalaisuuslain täytäntöönpanoon. Suomen liikesalaisuuslaki ei ole täysin sama kuin Eu-

roopan unionin direktiivi, mutta se on tehty direktiivin pohjalta. Liikesalaisuuslaki kuitenkin sisältää vaatimukset, jotka esitetään direktiivissä. Direktiivin avulla on yhtenäistetty suomalainen liikesalaisuutta koskeva lainsäädäntö yhteen lakiin. (Eduskunta 2017.) Euroopan unionin direktiivi ja Suomen liikesalaisuuslaki vaikuttavat samanlaisilta, mutta direktiivin taustalla on tutkimuksia, oikeuskäytäntöä ja ulkomaalaisten oikeuskäytäntöjen vertailua. Suomen liikesalaisuuslaki on tehty sen pohjalta. (Kaasalainen 2018, 27.)

Direktiivin tarkoitus on kieltää liikesalaisuuksien laiton hankinta, käyttö ja ilmaisuus jäsenmaissa ja näin myös Suomessa. (Eur-Lex 2016.) Liikesalaisuuslain säännökset suojaavat salassa pidettävää tietoa kaikissa tapauksissa. Näin salassapito liittyy kaikkeen salassa pidettävään tietoon, riippumatta siitä onko tieto ratkaistu nimenomaan liikesalaisuudeksi vai ei. Näin laki antaa suojaan tiedolle, joka käsitetään liikesalaisuudeksi. (Kaasalainen 2018, 66.)

Uusi liikesalaisuuslaki määrää myös ilmaisu- ja käyttökiellon niille, jotka saavat liikesalaisuuden tietoonsa asemaansa perustuen. Tällaisia henkilöitä voivat olla yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet. Näin osapuolien välille syntyy salassapitovelvollisuus ilman sopimusta. (Kaasalainen 2018, 68, 69.)

Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivi tuo kansalliseen suomalaiseen lainsäädäntöön joitakin muutoksia. Laki soveltaa liikesalaisuuden määritelmää myös tilanteissa, jossa ei ole varmaa onko tieto liikesalaisuus vai ei ja liikesalaisuuslain oikeussuojakeinoja käytetään aina. Lain tarjoama suoja sovelletaan kaikissa tapauksissa, mutta silti kannattaa tehdä salassapitosopimus. Näin liikesalaisuuslaki tulee sovellettavaksi automaattisesti, ellei muuta sovita. Laki kieltää myös liikesalaisuuden oikeudettoman hankkimisen tai sen yrityksen. Lakiin tulee myös määräys siitä, mitä ei lasketa liikesalaisuuden oikeudettomaksi hankkimiseksi. Liikesalaisuuslaissa on myös säännös vahingonkorvauksista ja käyttöhyvityksestä, jos joku loukkaa liikesalaisuutta. (Kaasalainen 2018, 66-67, 74.)

Lisäksi Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivi takaa sen, että jäsenmaat voivat luottaa siihen, että kaikissa jäsenmaissa sovelletaan liikesalaisuussuojaa

ainakin vähimmäistasolla. Kaikkien jäsenmaiden on muutettava lainsäädäntöään Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivin mukaiseksi. (Vapaavuori 2019, 26.)

Suomen uudessa liikesalaisuuslaissa liikesalaisuuden käsite ei muutu, mutta sen sisältöä selvennetään ja sen käsite määritellään yksiselitteisesti itsenäisessä laissaan (Kaasalainen 2018, 84).

## 2.5 Suomen liikesalaisuuslaki

Ennen kuin liikesalaisuuslaki uudistui, suomalaisessa lainsäädännössä ei ollut yhtä selkeää lakia liikesalaisuuksille. Liikesalaisuuksien suojelusta säädettiin rikoslaissa, sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetussa laissa ja työsopimuslaissa. (Vapaavuori 2019, 151-152.)

Uusi liikesalaisuuslaki tuli voimaan 15.8.2018 (Valtioneuvosto 2018). Liikesalaisuuslaki antaa liikesalaisuuksille Euroopan unionin direktiiviä parempaa suojaa. Liikesalaisuuslaki antaa esimerkiksi salassapitovelvoitteen tietyssä asemassa olevalle henkilölle, esimerkiksi työntekijälle. Lisäksi haluttiin uudistaa rikoslakia. (Vapaavuori 2019, 27.) Laissa määritellään myös liikesalaisuus viralliseksi käsitteeksi yrityssalaisuuden tai ammattisalaisuuden sijaan. Nykyään virallinen käsite on siis liikesalaisuus. (Heikkilä 2020, 7.) Rikoslaissa käytetään kuitenkin vielä termiä yrityssalaisuus (Valtioneuvosto 2018).

Laki määrittelee liikesalaisuuden kolmella kriteerillä. Ennen kaikkea tämän tiedon on oltava salaista. Toiseksi sillä pitää olla taloudellista arvoa, eli tiedon pitää olla salaista ja siinä on siis oltava salassapitointressi. Salassapitointressi tarkoittaa sitä, että tiedolla on taloudellista arvoa. Kolmanneksi liikesalaisuuden haltijan on pitänyt ryhtyä kohtuullisiin toimenpiteisiin tiedon suojaamiseksi. (Vapaavuori 2019, 73-75, 78-79, 85.)

Laissa olevia uudistuksia ovat muun muassa säännökset, jotka liittyvät liikesalaisuuden oikeudettomaan ilmaisemiseen, käyttämiseen ja hankkimiseen (Valtioneuvosto 2018). Liikesalaisuuslain uudistus määrää myös sen, että ilman sopimusta voidaan myös vaatia esimerkiksi vahingonkorvausta tai hyvitystä liikesalaisuuden rikkomuksesta lain mukaisesti (Vapaavuori 2019, 455). Laissa

on myös säännökset, jotka ilmaisevat liikesalaisuuden sallitut hankkimistavat. Laki määrittelee myös sen, milloin ja miten väärinkäytöksistä ja laittomasta toiminnasta voi ilmoittaa. Laissa on myös määritelty, miten sananvapautta voidaan käyttää, vaikka liikesalaisuutta pitää suojata. (Valtioneuvosto 2018.)

Laki määrää liikesalaisuuden suojan tahallisesta tai huolimattomasta rikkomisesta maksuvelvollisuuden tai vahingonkorvauksen. Riidan asianosaiset voivat kuitenkin sopia toisin asiasta. Laissa on kuitenkin säännöksiä, jotka ovat pakottavia. Nämä liittyvät esimerkiksi väärinkäytösten paljastamiseen, sananvapauteen ja liikesalaisuuksien ilmaisemiseen työntekijän ja edustajan välillä. Tästäkin voidaan sopia erikseen. (Vapaavuori 2019, 156, 157.)

## **2.6 Immateriaalioikeudet ja salassapitosopimus**

Immateriaalioikeudet ovat luovan työn tuloksia, joiden tekijöillä on tuotteen yksinoikeus (Euroopan parlamentti 2024). Immateriaalioikeudet voidaan jakaa tekijänoikeuksiin ja teollisoikeuksiin. Tekijänoikeuksilla tarkoitetaan esimerkiksi kirjailijan, säveltäjän tai kuvataiteilijan tekemän teoksen tekijän oikeutta teokseensa. Teollisoikeudet liittyvät muihin immateriaalioikeuksiin, esimerkiksi patenti-, hyödyllisyysmalli-, tavaramerkki- ja toiminimioikeuteen. (Haarmann 2014, 4, 5.) Tässä osassa käsitellään immateriaalioikeuksia ja sen lisäksi sitä, mitä tarkoitetaan salassapitosopimuksella. Salassapitosopimus tarkoittaa sopimusta, joka edellyttää toista osapuolta sitoutumaan aineiston salassapitovelvoitteisiin. (Vapaavuori 2019, 153.) Lähes kaikki immateriaalioikeudet pidetään liikesalaisuuksina ennen niiden julkistamista. Immateriaalioikeuden on kuitenkin liityttävä elinkeinotoimintaan. (Vapaavuori 2019, 53.) Muutkin immateriaalioikeudet voivat auttaa yritystä suojaamaan arvokasta tietoa ja mahdollistamaan kilpailuedun, ja siksi niitä käsitellään tässä opinnäytetyössä.

### **Tekijänoikeus**

Tekijänoikeus on yksi immateriaalioikeuksista. Tekijänoikeus tarkoittaa sitä, että tekijällä, esimerkiksi taiteilijalla on yksinoikeus määrätä teoksestaan. Tekijänoikeuden avulla tekijä saa teokseen yksinoikeuden eivätkä muut osapuolet saa käyttää teosta ilman lupaa. (Haarmann 2014, 50.) Tekijänoikeuden voi saada kirjallinen tai taiteellinen teos. Kirjallisia teoksia voivat olla esimerkiksi

kaunokirjallisuus, tieteelliset artikkelit sekä tietokoneohjelmat. Taiteellisia teoksia ovat taas näytelmät, elokuvat, sävellykset ja kuvataiteen teokset. (Aalto 2022.) Esimerkiksi keksintö ei voi saada tekijänoikeutta. Tekijänoikeuden voi saada vain ihminen, ei siis oikeushenkilö. Mikä tahansa teos ei saavuta tekijänoikeussuojaa. Teoskynnyksellä tarkoitetaan, että teokselta voidaan vaatia tiettyjä asioita tekijänoikeuden saamiseksi. Teoksen tulee olla itsenäinen ja omaperäinen, jotta se ylittää teoskynnyksen. Liikesalaisuuksilla ei ole teostaso vaatimusta. On olemassa myös teoksia, joilla on samanaikaisesti tekijänoikeus ja liikesalaisuuden suoja. Tekijänoikeus syntyy teoksen luomisen jälkeen ilman mitään toimenpiteitä, toisin kuin esimerkiksi patentissa. (Haarmann 2014, 53.)

Tekijänoikeuden tarkoitus on kannustaa ihmisiä luovaan työhön. Tekijänoikeuden tarkoituksena on, etteivät muut pystyisi kopioimaan luovaa työtä, vaikka se on julkaistu. Tekijänoikeus syntyy heti teoksen luomisen jälkeen, eikä sitä tarvitse rekisteröidä. Tämän takia teoskynnyksen ylittyminen voi olla epäselvää. (Villa 2024, 973, 975.)

### **Patenttioikeus**

Patenttioikeus suojaa keksintöjä. Patentti tarkoittaa keksintöä, jonka yksityiskohdat julkistamalla keksinnön tekijä saa yksinoikeuden määrätä keksinnön hyväksikäytöstä. Patentti liittyy siis teollisiin tekniikan alan keksintöihin, ja se tarkoittaa oikeutta kieltää muilta keksintönsä hyväksikäyttö. (Villa 2024, 1015, 1019.) Patentoitavan keksinnön tiedot siis julkistetaan, mutta niiden hyväksikäyttö on kielletty. Tuotteita ei saa valmistaa, käyttää, tarjota myytäväksi, myydä tai tuoda maahan ilman patentin tekijän lupaa. Patentti voidaan myöntää 20 vuodeksi hakemuksen tekopäivästä, ja sen ylläpitoon liittyy vuosimaksuja. Jos vuosimaksuja ei maksa, patentti raukeaa. (Your Europe A 2025.) Joskus myös liikesalaisuuksia voidaan suojata patenttioikeuksin, ja siksi patentit liittyvät liikesalaisuuksiin. (Haarmann 2014, 191.)

### **Hyödyllisyysmallioikeus**

Hyödyllisyysmallioikeus suojaa keksintöjä, joiden keksinnöllisyys ei ole itsessään selvää, mutta jotka eivät täytä patentin vaatimuksia. Hyödyllisyysmallioi-

keutta käytetään myös keksinnöille, joille patentin hakeminen keksinnön laadun tai lyhyen hyödyntämisaikaa takia olisi liian hidasta tai kallista. Hyödyllisyysmallin voi siis saada patenttia helpommin. Keksintö määritellään hyödyllisyysmallioikeudessa esineen rakenteena, muotona tai näiden yhdistelmänä toteutettavaa teknistä ratkaisua, jota voidaan käyttää teollisesti. Keksintö pitää rekisteröidä hyödyllisyysmallioikeuden saavuttamiseksi. Rekisteröimällä hyödyllisyysmallioikeus saavutetaan yksinoikeus keksinnön hyväksikäyttöön, samoin kuin patentissa. Hyödyllisyysmallioikeus on voimassa neljä vuotta, ja sen voi uudistaa kahdesti. Hyödyllisyysmallioikeus voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta. (Haarmann 2014, 255-256, 261.)

### **Mallioikeus**

Mallioikeus suojaa tuotteen ulkomuotoa. Yksinoikeutta voi hakea malliin. (Haarmann 2014, 267.) Mallilla tarkoitetaan tuotteen ulkomuotoa, joka käy ilmi tuotteen tai sen koristelun piirteistä, esimerkiksi linjoista, ääri viivoista, väreistä, muodosta, pintarakenteesta tai materiaalista. (Mallioikeuslaki 12.3.1971/221, 1. luku 1. a §.) Tuotteen muoto voidaan suojata rekisteröimällä malli, ja näin tuotteen suunnittelija saa yksinoikeuden muotoilemisiinsa tuotteisiin. (Patentti- ja rekisterihallitus A s.a.) Rekisteröinti pysyy voimassa viisi vuotta kerrallaan. Jos tuotteen omistaja haluaa uusia rekisteröinnin, sen voi uusia viiden vuoden välein ja rekisteröinti voi kokonaisuudessaan olla voimassa enintään 25 vuotta. (Patentti- ja rekisterihallitus B 2022.)

### **Tavaramerkkioikeus**

Tavaramerkki tarkoittaa myytäväksi tarkoitettujen tai elinkeinotoiminnassa käytettyjen tavaroiden tunnusmerkkiä. Tavoitteena on erottaa toisten tuotteet omista tuotteista. Tavaramerkki voi olla mikä tahansa merkki, joka on graafinen ja jonka avulla elinkeinotoiminnassa olevat tavarat pystytään erottamaan toisten tavaroista. Tavaramerkki on sama asia kuin brändi, mutta se ei ole juridinen termi. Käsite tavaramerkki kattaa myös palvelut. (Haarmann 2014, 304-305.)

Tavaramerkin omistaja voi kieltää muita käyttämästä samaa merkkiä. Tavaramerkin omistajalla on siis yksinoikeus tavaramerkkiin. Yksinoikeuden tavaramerkkiin voi saada vakiinnuttamalla tai rekisteröimällä. (Patentti- ja rekisterihallitus C 2021.)

### **Integroitujen piirien piirimallien suoja**

Integroitujen piirien suoja tarkoittaa virtapiirejä, joissa komponentit ja niiden liitännät on sijoitettu puolijohdealustalle toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Näitä piirejä on melkein jokaisessa elektronisessa laitteessa. Integroiduilla piireillä on merkittävä asema teknologian kehityksessä. Yhdysvallat ja Japani ovat edelläkävijöitä näiden piirien valmistamisessa ja suojaamisessa. Suomessa laki yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin tuli voimaan vuonna 1991. (Haarmann 2014, 289-290.)

Piirimalli pitää rekisteröidä, jotta siihen saa yksinoikeuden. Rekisteröinnin voi saada Patentti- ja rekisterihallituksesta. Vaatimuksena on, että piirimalli on itsenäinen ja luovan henkisen työn tuote. Tuotteen ei tarvitse olla uusi, toisin kuin patenttioikeudessa. (Haarmann 2014, 290-291.)

### **Toiminimioikeus**

Toiminimellä tarkoitetaan nimeä, jota yritys tai elinkeinonharjoittaja käyttää toiminnassaan. Toiminimi on siis yrityksen nimi. Yrityksellä tai elinkeinonharjoittajalla voi olla vain yksi toiminimi. Elinkeinoharjoittajalla voi olla aputoiminimi. Aputoiminimeen liittyvät samat lain säännökset kuin toiminimeen. Aputoiminimen avulla yritys voi harjoittaa osaa liiketoiminnastaan. (esimerkki aputoiminimestä) Yrityksellä voi olla toissijainen tunnus, joka voi olla esimerkiksi lyhenne yrityksen nimestä tai yrityksen iskuosa. Tähän ei sovelleta lain säännöksiä. Rinnakkaistoiminimellä tarkoitetaan toiminimen toiskielistä käännöstä. Toiminimen ei tarvitse lain mukaan olla suomen- tai ruotsinkielinen. (Haarmann 2014, 411-413.)

Toiminimi ja aputoiminimi pitää joko rekisteröidä tai vakiinnuttaa. Sukunimeä voidaan käyttää toiminimenä. Toiminimi rekisteröidään kaupparekisteriin. (Haarmann 2014, 413.)

## **Salassapitosopimus**

Salassapitosopimus tarkoittaa sopimusta, joka vaatii toisen osapuolen, esimerkiksi työntekijän, sitoutumista luottamuksellisen aineiston salassapitovelvoitteisiin. Salassapitosopimus suojelee liikesalaisuutta, ja se solmitaan usein esimerkiksi yrityksen ja työntekijän tai yhteistyökumppaneiden välille. Salassapitosopimus tai salassapitoehto voidaan sopia myös liittyen työsopimukseen. Salassapitosopimus antaa liikesalaisuudelle paremman suojan kuin pelkkä lakimääräinen suoja. Salassapitosopimuksen avulla voidaan sopia liikesalaisuuden oikeudettoman ilmaisemisen rajoittamisesta. Näin sovittaessa tai tehdessä salassapitosopimus tulee liikesalaisuuden oikeudettoman ilmaisemisen kohdalla suoraan sovellettavaksi liikesalaisuuslaki ja useita oikeussuojakeinoja. Näin voidaan vaatia esimerkiksi vahingonkorvausta tai muita rangaistuksia sopimusrikkomuksen perusteella. Salassapitosopimus tehdään usein kaiken varalta, vaikka sitä ei edes tarvittaisi. Näin yritykset yrittävät suojella liikesalaisuuksiaan. (Vapaavuori 2019, 153, 453, 458-459.)

## **Kilpailukieltosopimus**

Kilpailukieltosopimus tarkoittaa sopimusta, joka solmitaan työnantajan ja työntekijän välille. Kilpailukieltosopimus rajoittaa työntekijän oikeutta ilmaista tai käyttää yrityksen liikesalaisuuksia kuusi kuukautta työsuhteen päättymisen jälkeen. Kilpailukieltosopimus rajoittaa siis työntekijän oikeutta harjoittaa kilpailevaa liiketoimintaa. Sopimuksessa voi olla myös määräys sopimussakosta, joka astuu voimaan, jos työntekijä ilmaisee tai käyttää oikeudettomasti yrityksen liikesalaisuuksia. Jos työnantaja päättää työsuhteen, kilpailukieltosopimus ei ole voimassa. Kilpailukieltosopimus pitää sopia lain määräysten mukaisesti. Kilpailukieltosopimuksen pituudesta on laissa poikkeuksia. (Vapaavuori 2019, 597-598.)

### 3 TOIMEKSIANTAJA

#### 3.1 Toimeksiantaja, sen toiminta ja toimintaympäristö

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu eli Xamk toimii neljällä eri kampuksella Kouvolassa, Kotkassa, Mikkelissä ja Savonlinnassa. Xamk kouluttaa opiskelijoita tulevaisuuden työelämän tarpeisiin ja koulumme tunnuslause on ”Tunne huominen”. Xamk tarjoaa monenlaista koulutusta ja edistää myös yrittäjyyttä. Korkeakoulussamme opiskelee 12 000 opiskelijaa. (Xamk C s.a)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun eli Xamkin Opiskelijayrittäjyyspalvelut. Heidän tavoitteensa on kehittää opiskelijoitten yrittäjyystaitoja jo opintojen aikana ja neuvoa opiskelijoita yrittäjyyteen liittyvissä asioissa. Heiltä on saatavissa yrittäjyysopintoja, apurahaa liittyen yrittäjyyteen, neuvontatukea sekä rahaa uuden keksinnön tekemisestä. Heillä on myös yhteisöjä liittyen yrittäjyyteen ja tapahtumia liittyen verkostoitumiseen. Xamk Opiskelijayrittäjyyspalvelut tarjoaa siis tukea liittyen erilaisiin yrittäjyyspolkuihin. Opiskelijayrittäjyyteen voi ottaa yhteyttä, jos yrittäjyys kiinnostaa eikä ole aiempaa kokemusta yrittäjyydestä tai jos on yrittäjyyskokemusta ja halua kehittää yrittäjyystaitoja. (Xamk A s.a.)

Xamk Opiskelijayrittäjyyspalveluiden kautta on myös mahdollista osallistua kansainväliseen tapahtumaan nimeltä \*Ship Startup Festival. Tapahtuma järjestetään vuosittain tämän hetken tiedon mukaan. Tapahtuma on Xamkin järjestämä ja se on tarkoitettu start up-yrittäjille ja yrittäjyydestä kiinnostuneille. Tapahtumassa voi myös oppia yrittäjyydestä. (Xamk B s.a.) Xamk Startup Fund -ohjelman kautta voi saada myös rahoitusta uudelle start up -yritykselle. (Xamk A s.a.)

Opinnäytetyön toimeksiantajan yhteyshenkilö on Minna Lehesvuori. Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä ohje, jonka avulla aloittava yrittäjä voi oppia suojaamaan liikesalaisuuksiaan. Näin toimeksiantaja voi hyötyä ohjeesta ja käyttää sitä neuvoessaan opiskelijoita liikesalaisuuksiin liittyen. Opiskelijat voivat käyttää ohjetta perustaessaan omaa yritystä tai jos he tarvitsevat tietoa liikesalaisuuksista.

### **3.2 Toiminnan vertailua käsiteperustassa esitettyyn teorian tietoon ja -malleihin**

Toimeksiantajan verkkosivuilla ei ole tietoa liikesalaisuuksista. Liikesalaisuuksiin liittyvä tieto on tärkeää ja se kannattaisi ottaa huomioon yritystä perustettaessa. Näin ohje voisi tuottaa uutta tietoa toimeksiantajalle.

## **4 TUTKIMUS**

### **4.1 Tutkimusmenetelmät**

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on Helsingin käräjäoikeudesta saatujen oikeustapausten vertailu ja analysointi sekä opiskelijoille ja yrittäjyysneuvojille laadittu kvantitatiivinen kyselytutkimus. Sain Helsingin käräjäoikeudesta yhteensä 15 oikeustapausta liittyen liikesalaisuuksiin, ja valitsin niistä viisi oikeustapausta vertailtavaksi tähän opinnäytetyöhön. Tähän opinnäytetyöhön on valittu näistä viisi oikeustapausta, koska ne liittyivät kaikki mahdollisimman eri tavoilla liikesalaisuuksien oikeudettomaan ilmaisemiseen ja käyttämiseen. Näin oikeustapauksista tulee olemaan hyötyä tutkimuksen kannalta. Oikeustapaukset liittyivät yrityssalaisuuden rikkomiseen, yrityssalaisuuden väärinkäyttöön tai yrityssalaisuuden rikkomiseen tai sen yritykseen. Tässä opinnäytetyössä vertaillaan näitä oikeustapauksia ja arvioidaan, mitä oikeustapauksista voi oppia ja miten liikesalaisuuksien leviämistä voi ennaltaehkäistä.

Kyselytutkimuksessa oli yhteensä 10 kysymystä opiskelijoille ja 9 kysymystä yritysneuvojille. Kyselyn kysymykset olivat erilaiset molemmille. Opiskelijoille tarkoitetun kyselyn tarkoituksena oli selvittää yleisellä tasolla, tietävätkö opiskelijat mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan, tarvitsevatko he tietoa liikesalaisuuksista ja ovatko he osanneet ottaa liikesalaisuuteen liittyvät asiat huomioon perustaessaan yritystä. Yritysneuvojille tarkoitetun kyselyn tarkoituksena oli lähinnä selvittää, kuinka paljon liikesalaisuuksiin liittyviä asioita tulee yritysneuvonnassa ilmi ja minkälaista neuvontaa niihin liittyen annetaan. Opiskelijoille tarkoitetussa kyselyssä oli väitteitä, joihin vastattiin asteikolla 1-5. Aste 1 tarkoitti vastausta ”täysin samaa mieltä” ja aste 5 ”täysin eri mieltä”, ja loput olivat siltä väliltä. Yritysneuvojille tarkoitetussa oli kyselyssä väitteitä, joihin vastattiin myös asteikolla 1-5 ja muutama avoin kysymys. Kysely toteutettiin Webropol-ohjelmalla.

## 4.2 Kuvaus oikeustapauksista

### Oikeustapaus 1 (R 22/1748)

Ensimmäinen oikeustapaus liittyy yrityssalaisuuden rikkomiseen tai sen yritykseen. Tämä tuomio on annettu kansliassa 19.7.2024. Vastaajat A ja B olivat käyttäneet ja yrittäneet käyttää ja/tai ilmaisseet toiselle asianomistaja yritys X:lle kuuluvaa liikesalaisuutta oikeudettomasti. Vastaajat tekivät rikoksen saadakseen taloudellista etua tai vahingoittaakseen yritys X:ää, jonka palveluksessa he ovat olleet. Tieto oli saatu vastaajien ollessa yrityksen X palveluksessa.

Vastaajien A ja B on ollut oltava tietoisia siitä, että kyseessä oli yrityksen liikesalaisuus. Yrityksen liikesalaisuuksilla tarkoitetaan asiakaskohteita kotiosoitteineen, tarkkoja taloudellisia tietoja valvontapaikkakohtaisista laskelmista ja annettujen valvontamaksujen määrä. Liikesalaisuuksia olivat lisäksi yrityksen ja asiakkaiden väliset sopimukset ja sopimusehdot sekä tiedot asiakkaiden tilitysraporteista. Vastaajat olivat yrityksen palveluksessa ollessaan perustaneet uuden kilpailevan yrityksen, jonka toimiala on sama kuin yritys X:n. Tämä uusi yritys on voinut hyödyntää yritys X:n yrityssalaisuuksia ja se onkin tehnyt useita sopimuksia yritys X:n asiakkaiden kanssa. Tämä on aiheuttanut taloudellista vahinkoa yritykselle X. Vastaajat olivat siis vähintään yrittäneet hankkia taloudellista hyötyä ja aloittaneet kilpailevan yritystoiminnan, ja samalla käyttäneet hyväkseen yrityksen X liikesalaisuuksia.

Toisessa syytekohtassa vastaaja C oli perustaessaan kilpailevaa yritystä käyttänyt tai yrittänyt käyttää edellisen asianomistaja yrityksen X liikesalaisuuksia uuden yrityksen liiketoiminnassa. Vastaaja A oli tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että toisilta vastaaja A ja B saaduissa tiedostoissa oli kysymys yritys X:n liikesalaisuuksista. Vastaaja C:n olisi pitänyt tietää, että uuden yrityksen liiketoiminnassa on käytetty yritys X:n liikesalaisuuksia ja että tiedot oli hankittu laittomasti. Vastaaja C oli siis vähintään yrittänyt hankkia taloudellista hyötyä aloittaessaan kilpailevan liiketoiminnan.

Asianomistaja yritys X vaati vastaajia korvaamaan yhteisvastuullisesti yritykselle 380 000 euroa viivästyskorkeineen ja myös korvaamaan yrityksen oikeudenkäyntikulut viivästyskorkeineen viimeistään kuukauden kuluttua käräjäoikeuden antamasta tuomiopäivästä. Syyttäjällä oli myös muita korvausvaatimuksia.

Vastaaja A kiisti syytteen ja vaati syyteen hylkäämistä. Vastaaja A perusteli vastauksen sillä, että kyse ei ollut liikesalaisuuksista ja työntekijöiden sopimuksissa ollut salassapitoehto oli yleisluonteinen. Yritys X ei ollut ryhtynyt salassapitotoimiin eikä asiakassopimuksissa ollut salassapitoehto. Vastaaja A väitti, ettei ollut tietoinen liikesalaisuuksista. Vastaaja A vaati valtiota korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa, jos syyte hylätään.

Myös vastaaja B kiisti syytteen ja vaati syytteen hylkäämistä. Hän sanoi olleensa muiden yritysten palveluksessa ennen yritys X:ää ja saanut käyttää heidän tietojansa vapaasti. Tiedoissa oli kyse ammattitaidosta, ei liikesalaisuuksista. Myös vastaaja B mukaan yritys X ei ole ryhtynyt konkreettisiin toimiin väitettyjen liikesalaisuuksien salaamiseksi. Vastaaja B ei ole luovuttanut liikesalaisuuksia toisessa syytekohtassa mainitulle vastaaja C:lle. Vastaajan B mukaan yrityksestä X siirtyneet asiakkaat olivat uuden yrityksen omia asiakkaita ja he olivat tyytymättömiä yritys X:ään tai halusivat vastaaja B:n hoitavan asiakassuhdetta jatkossakin. Vastaaja B:n työsopimuksessa ei ollut kilpailukieltosopimusta.

Myös toisessa syytekohtassa mainittu vastaaja C kiisti syytteen ja vaati syytteen hylkäämistä. Yrityssalaisuuden rikkomisen yrityksen tunnusmerkit eivät täyty vaan kaikilla vastaajilla on ollut oikeus tietoihin. Vastaaja C ei ole vastaanottanut vastaaja A:lta ja B:ltä yrityksen X tietoja. Vastaajat olivat keränneet yritys X:n tietoja, mutta niitä ei oltu käytetty. Vastaaja C ei ole käyttänyt yrityksen X liikesalaisuuksia. Myös uusi yritys on kiistänyt syytteen sekä syyttäjän ja asianomistajan vaatimukset samoilla perusteilla.

Käräjäoikeus hylkäsi syytteet yrityssalaisuuden rikkomisesta ja sen yrityksestä sekä yrityssalaisuuden väärinkäytöstä kaikkien vastaajien A, B ja C osalta. Tuomiossa oli ratkaistavana se, kuinka kauan vastaajat A ja B olivat olleet yri-

tyksen X palveluksessa. Vastaajien A ja B työsopimuksissa ei ollut kilpailukieltotoehtoa, eli mikään ei kieltänyt heitä viemästä asiakkaita mukanaan uuteen yritykseen. Vastaajilla A ja B on ollut hallussaan yritys X:n liikesalaisuuksia, mutta heidän ei ole osoitettu käyttäneen tai ilmaisseen niitä uudessa yrityksessä. Kyse oli myös vastaajan B ammattitaidosta. Liikesalaisuuksia ja sopimuksia ei ole hyödynnetty liiketoiminnassa, vaikka vastaaja B oli toimittanut ne vastaaja A:lle. Käräjäoikeus hylkäsi myös toisen syytekohtan, koska vastaaja C ei ollut ilmaissut tai käyttänyt yritys X:n liikesalaisuuksia. Sekä syyttäjä että yritys X valittivat tuomiosta hovioikeuteen.

### **Oikeustapaus 2 (R 17/2204)**

Seuraavassa oikeustapauksessa on kyse yrityssalaisuuden rikkomisesta. Tämä tuomio on annettu kansliassa 12.9.2018. Vastaaja A oli työskennellessään asianomistaja yritys X:n palveluksessa luovuttanut yrityksen X liikesalaisuuksia yritykselle Z:lle. Yrityssalaisuuksilla tarkoitetaan tässä yritys X:n asiakkaiden nimiä ja liikeneuvottelujen sisältöä. Teon motiivi oli hankkia taloudellista hyötyä yritys Z:lle tai vahingoittaa yritystä X. Liikesalaisuudet oli luovutettu yrityksen Z edustajalle. Vastaaja A oli luovuttanut yritys Z:lle tietoja yritys X:n asiakkaista ja asiakkaiden toiveista koskien tuotteita. Näin ollen yritys Z on voinut käyttää tietoja hyväkseen liiketoiminnassa ja suunnitellessaan tuotteitaan asiakkaiden toiveiden mukaiseksi. Yritys Z oli päätenyt tekemään sopimukset näiden asiakkaiden kanssa.

Tämän lisäksi vastaaja A oli hankkiakseen taloudellista hyötyä ilmaissut ja käyttänyt tai yrittänyt käyttää oikeudettomasti asianomistaja yritys X:n liikesalaisuuksia yritys Y:n hyödyksi. Vastaaja A oli saanut tiedot ollessaan yritys X:n palveluksessa. Vastaaja A oli kopioinut tiedot yritys X:n tietokannasta ja järjestelmistä. Vastaaja A oli tallentanut tiedot yritys Y:n järjestelmiin. Näin ollen vastaaja A oli oikeudettomasti ilmaissut ja käyttänyt tai vähintään yrittänyt käyttää yritys X:n liikesalaisuuksia yrityksen Y toiminnassa.

Toinen syytekohta liittyy yrityssalaisuuden rikkomiseen. Vastaaja B oli ilmaissut toiselle kuuluvan yrityssalaisuuden saadakseen taloudellista hyötyä tai vahingoittaakseen toista. Hän on saanut tiedot haltuunsa työskennellessään toi-

sen palveluksessa. Vastaaja B on lähettänyt vastaaja A:lle ja yritys Y:lle sähköpostilla yritys X:n liikesalaisuuksia liittyen asiakastapaamisiin. Tiedot oli kerätty yritys X:n sisäisistä sähköposteista. Vastaaja B oli lähettänyt tiedot vastaaja A:lle saadakseen taloudellista hyötyä.

Syytekohtassa 3 oli kyse yrityssalaisuuden väärinkäytöstä. Vastaaja A oli syytekohtassa 2 selostetulla teolla käyttänyt tietoonsa saatua liikesalaisuutta hankkiakseen taloudellista hyötyä ilmaissut yritys X:n liikesalaisuuden. Vastaaja A oli saanut yritys X:n liikesalaisuuksia tietoonsa vastaaja B:ltä syytekohtan 2 mukaisesti ja ilmaissut tiedot sivulliselle, joka oli myynyt ja markkinoinut yritys Y:n tuotteita.

Asianomistaja yritys X vaatii vastaajilta A, B ja yritys Y:ltä vahingonkorvauksia rikoksesta.

Vastaaja A kiisti syyllistyneensä yrityssalaisuuden rikkomiseen syytekohtassa 1. Vastaaja A myönsi ilmaisseensa joitakin yrityksen X tietoja toiselle henkilölle ollessaan yrityksen X palveluksessa. Vastaaja A oli kertonut, ettei yritys X ole pystynyt toimittamaan joillekin yrityksille tuotteita, ja tarjonnut henkilölle vastaavaa yritystä, joka voi tuottaa tuotteet. Kyseiset henkilöt eivät enää tässä vaiheessa olleet yritys X:n asiakkaita. Vastaaja A myönsi antaneensa yritys Z:n toimitusjohtajalle tiedon yritysten kiinnostuksesta palveluihin, joita yritys Z voisi tuottaa, ja joita yritys Z tällä hetkellä tuottaa. Vastaaja A on myöntänyt tulostaneensa raportit, joista mainitaan syytteessä. Nämä löytyvät vastaaja A:n kansioista.

Vastaaja A myönsi, että hänellä oli hallussaan yrityksen X tiedostoja. Vastaaja A kiisti käyttäneensä tietoja yrityksen Y toiminnassa. Vastaaja A kiisti kopioineensa yrityksen X tietoja. Vastaaja A kiisti syytteen yrityssalaisuuden väärinkäytöstä. Vastaaja A oli saanut tiedot yritys X:n asiakastapaamisista ja kertoi lähettäneensä tiedot sivulliselle yritys Y:n markkinointia ja myyntiä hoitavalle henkilölle vahingossa. Vastaaja A ei ollut pyytänyt tietoja eikä niitä ollut käytetty. Vastaaja A on myöntänyt saaneensa vastaaja B:ltä yritys X:n tietoja liittyen asiakasnimiin, tapaamisaikoihin ja myyjäkoodeihin. Vastaaja A on myöntänyt lähettäneensä tiedot sivulliselle.

Vastaaja B on myöntänyt lähettäneensä vastaaja A:lle sähköpostilla yritys X:n tietoja. Vastaaja B on kuitenkin kiistänyt syyllistyneensä rikokseen ja yrityssalaisuuden rikkomiseen syytekohtassa 2. Vastaaja B:n mukaan tiedot eivät olleet yrityssalaisuuksia. Vastaaja B kiistää yritys X:n korvausvaatimukset ja vaatii valtiota korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa, jos syyte hylätään.

Tuomion perusteella vastaaja A on syyllistynyt yrityssalaisuuden rikkomiseen. Vastaaja B on syyllistynyt liikesalaisuuksien rikkomiseen lähettämällä niitä A:lle sähköpostilla. Lisäksi vastaaja A on syyllistynyt yrityssalaisuuden väärinkäyttöön ilmaisemalla ne eteenpäin sivulliselle, joka hoiti yritys Y:n markkinointia ja myyntiä. Lisäksi yritys Y tuomittiin yrityssalaisuuden väärinkäyttöön.

Käräjäoikeus luki kaikki syytekohtat syyksi. Käräjäoikeuden mukaan sakkorangaistus on riittävä seuraamus vastaaja A:n ja B:n menettelystä. Yritys Y tuomittiin yhteisösakkoon.

Käräjäoikeus tuomitsi vastaaja A:n, vastaaja B:n ja yritys Y:n rikoksesta. Yritys Y tuomittiin rangaistusseuraamuksena maksamaan yhteisösakkoa 3 000 euroa. Vastaaja A, vastaaja B ja yritys Y tuomittiin korvaamaan yritys X:lle yhteensä 1400 euroa sekä oikeudenkäyntikulut 2 500 euroa. Lisäksi yritys Y ja vastaaja A tuomittiin korvaamaan yritys X:lle yhteensä 14 300 euroa viivästyskorkeineen sekä oikeudenkäyntikulut 17 800 euroa. Vastaaja A tuomittiin myös korvaamaan yritys X:lle myyntikatteen menetyksen vuoksi yritys X:lle 4 180 euroa viivästyskorkeineen.

Vastaaja A tuomittiin yrityssalaisuuden rikkomisesta ja yrityssalaisuuden väärinkäytöstä rangaistuksena yhteensä 70 päiväsakkoon eli 420 euron sakkorangaistukseen. Lisäksi vastaaja A tuomittiin maksamaan edellä mainitut korvaukset sekä valtiolle todistelukulut.

Vastaaja B tuomittiin yrityssalaisuuden rikkomisesta sakkorangaistukseen. Vastaaja B tuomittiin korvaamaan yhteensä 20 päiväsakon eli 500 euron sakkorangaistus. Lisäksi vastaaja A tuomittiin maksamaan edellä mainitut korvaukset.

### Oikeustapaus 3 (R 15/7290)

Seuraava oikeustapaus liittyy kirjanpitorikokseen, törkeään velallisen epärehellisyyteen, yrityssalaisuuden rikkomiseen ja törkeään kavallukseen. Tämä tuomio on annettu kansliassa 16.6.2016, jolloin uusi liikesalaisuuslaki ei ollut vielä voimassa. Tällöin liikesalaisuuksiin liittyvä lainsäädäntö on ollut epäyhte-näistä ja sen lisäksi tässä oikeustapauksessa käsitellään myös muitakin asi- oita liikesalaisuuden rikkomisen lisäksi. Tässä opinnäytetyössä käsitellään lä- hinnä oikeustapauksessa olevaa yrityssalaisuuden rikkomista.

Vastaaja B oli oikeudettomasti ilmaissut asianomistaja yritys X:n konkurssi- pesään liittyvän yrityssalaisuuden tai on käyttänyt tällaista yrityssalaisuutta, jonka vastaaja B on saanut tietoonsa. Asianomistaja yritys X:n konkurssipe- sän pesänhoitaja oli palkannut vastaaja B:n avustamaan konkurssipesää va- rallisuuden realisoinnissa, yritys X:ltä jääneiden avoimien tilausten täyttämi- sessä ja yritys X:n toimintojen myynnissä. Toimiessaan yritys X:n konkurssi- pesän palveluksessa vastaaja B:llä oli hallussaan kaksi yritys X:n tietokonetta. Hänellä oli hallussaan yritys X:n asiakastiedot. Poliisi takavarikoi vastaajan B kotoa asiakirjan, joka on sisältänyt yrityksen X asiakastietoja. Vastaajalla oli hallussaan yritys X:n tilausvahvistuksia, joissa oli yritys X:n avoimia tilauksia ja hinnoittelutietoja. Vastaaja B oli siirtänyt tietoja omiin muistiinpanoihinsa ja uu- den yrityksensä Excel-tietoihin.

Vastaaja B on perustanut oman yrityksen ja merkinnyt sen kaupparekisteriin. Poliisin mukaan vastaaja B oli käyttänyt tietokoneella olevia asianomistaja yri- tys X:n tietoja uuden yrityksen perustamiseen ja tekemällä asiakastarjouksia samoille henkilöille. Vastaaja B oli yritys X:n palveluksessa ollessaan ollut yh- teydessä näihin asiakkaisiin sähköpostilla. Myös vastaaja B:n hallussa ollut tiedosto on voinut edistää asiakastarjousten tekemistä. Vastaaja B sai tehtyä asiakastarjouksia tietojen avulla. Lisäksi vastaaja B on saanut tehtyä asiakas- tarjouksia tietokoneellaan olevan tiedoston avulla.

Vastaaja B kiisti syyllistyneensä liikesalaisuuden rikkomiseen. Vastaaja B kiisti vaatimuksen todistelukustannusten korvaamisesta. Vastaaja B vaati, että syyte hylätään ja valtio korvaa hänen oikeudenkäyntikulunsa. Hän totesi, ettei kyse oli liikesalaisuuden rikkomisesta ja tiedot ovat olleet vapaasti saatavilla

kaikilla henkilöillä, jotka ovat olleet yrityksen palveluksessa. Yhtiöllä ei ole ollut salassapitovelvoitteita. Vastaaja kiistää asianomistaja yritys X:n korvausvaatimukset.

Kysymyksessä olevat tiedot olivat lähtökohtaisesti salassapidon arvoisia ilman salassapitosopimusta tai salassapitomerkinä. Tietoja ei ollut tarkoitus antaa ulkopuolisten käyttöön. Tiedot mahdollistivat yhteydenoton ja tarjousten tekemisen yritys X:n asiakkaille. Näin ollen tietojen leviäminen oli omiaan aiheuttamaan vahinkoa yritykselle X. Yritys X oli myös luovuttanut tietoja vain rajatulle yhteistyötahoille. Tiedoilla oli myös taloudellista arvoa konkurssipesälle. Vastaaja B:llä oli syy kopioida tiedot, mutta ei oikeutta käyttää tai ilmaista tietoja muuten kuin työtehtäviin liittyvissä asioissa. Vastaaja B:n kotoa on takavaroitu asiakirja, joka sisältää yrityksen X asiakastietoja. Vastaajan B katsottiin syyllistyneen yrityssalaisuuden rikkomiseen.

Yrityssalaisuuden rikkomisen lisäksi oikeustapauksessa ilmenee kirjanpitorikos, törkeä velallisen epärehellisyys ja törkeä kavallus. Vastaajat A, B ja C ovat syyllistyneet törkeään kavallukseen ja vastaaja B on syyllistynyt yrityssalaisuuden rikkomiseen. Näistä rikoksista tuomittiin vastaaja B:lle yhteinen rangaistus, joka on 10 kuukautta ja 15 päivää ehdollista vankeutta. Valtio määrättiin korvaamaan vastaaja B:n oikeudenkäyntikulut 5 626,50 euroa. Vastaaja määrättiin korvaamaan valtiolle todistelukulut. Lisäksi vastaaja B määrättiin korvaamaan asianomistaja yritys X:n selvittelykulut ja oikeudenkäyntikulut 14 570,33 euroa viivästyskorkeineen. Kaikki vastaajat A, B ja C tuomittiin korvaamaan asianomistaja Z:lle yhteensä 221 795,71 euroa ja oikeudenkäyntikulut 100 euroa. Näistä kuluista vastaaja C tuomittiin maksamaan eniten. Kaikki vastaajat ja asianomistaja Z ilmoittivat määräajassa olevansa tyytymättömiä tuomioon.

#### **Oikeustapaus 4 (R 21/6602)**

Tässä oikeustapauksessa on kyse yrityssalaisuuden rikkomisen yrityksestä. Tämä tuomio on annettu kansliassa 20.12.2022. Vastaaja A oli yrittänyt saada taloudellista hyötyä oikeudettomasti käyttämällä asianomistaja yritys X liikesalaisuuksia. Vastaaja A oli saanut tiedot haltuunsa ollessaan yritys X:n palveluksessa.

Vastaaja A oli jäljentänyt henkilökohtaisiin järjestelmiinsä 43 kappaletta yrityksen X:n tiedostoa, joissa on ollut liikesalaisuuksia. Vastaaja A oli tallentanut yhden asiakirjoista henkilökohtaiselle tililleen, ja jättänyt tiedoston kaikkien internet-käyttäjien saataville. Tiedostot ovat sisältäneet esimerkiksi yrityksen X:n hinnoittelutietoja. Vastaaja A on käyttänyt ainakin yhtä tiedostoa henkilökohtaiseen opiskeluun. Yrityssalaisuuden rikkominen on jäänyt yritykseksi.

Asianomistaja yritys X on vaatinut, että vastaaja A tuomitaan rangaistukseen syyttäjän vaatimuksen mukaan. Yritys X on vaatinut vastaaja A:ta korvaamaan asian selvittelykulunsa viivästyskorkeineen ja oikeudenkäyntikulut viivästyskorkeineen.

Vastaaja A on kiistänyt syytteen. Vastaaja A on myöntänyt säilyttäneensä yrityksen X:n asiakirjoja henkilökohtaisissa järjestelmissään. Vastaaja A on käyttänyt tietoja vain työntekotarkoituksessa ja vastaaja A:ta oli pyydetty tekemään työtehtäviä työajan ulkopuolella. Vastaaja A ei ollut tarkoittanut hyötyä tiedoista taloudellisesti tai vahingoittaa yrityksen X:ää. Vastaaja oli tehnyt PowerPoint-tiedoston yrityksen X:n tiedostoa käyttäen opiskeluaan varten. Tiedostossa ei ollut yrityksen X tekstisisältöä. Vastaaja A totesi, ettei kyse ollut yrityksen X liikesalaisuuksista. Kyseessä olivat asiakirjapohjat, joissa ei ollut asiakastietoja. Vastaaja kiistää syytteen ja katsoi, ettei ole syyllistynyt rikokseen.

Käräjäoikeuden mukaan ei voitu osoittaa, että vastaaja A:n pyrkimyksenä oli hankkia taloudellista hyötyä tai vahingoittaa yrityksen X:ää. Näin ollen käräjäoikeus tuomitsi syytteen hylätyksi, koska rikosta yrityssalaisuuden rikkomisen yrityksestä ei voitu näyttää toteen. Myös asianomistaja yrityksen X:n korvausvaatimukset hylätään. Vastaaja A:n tietokoneella olevien tiedostojen takavarikko määrättiin palautettavaksi omistajalle tai hävitettäväksi. Asianomistaja yritys X ilmoitti määräajassa olevansa tyytymätön tuomioon.

### **Oikeustapaus 5 (R 21/5130)**

Viimeisessä oikeustapauksessa on kyse yrityssalaisuuden rikkomisesta.

Tämä tuomio on annettu kansliassa 31.5.2024. Oikeustapauksessa vastaaja

A oli hankkiakseen itselleen tai muille taloudellista hyötyä tai vahingoittaakseen toista ilmaissut yrityksen X liikesalaisuuden ja/tai oikeudettomasti käyttänyt tällaista liikesalaisuutta. Vastaaja A oli saanut tiedon työskennellessään yritys X:n palveluksessa. Vastaaja A oli työssään saanut tiedon liikesalaisuuksista, esimerkiksi tietoja asiakkaista ja asiakkaiden yhteystiedoista ja yrityksen palveluihin liittyvistä tiedoista. Vastaaja A oli perustanut oman yrityksen Z työskennellessään samaan aikaan yritys X:n palveluksessa ja pian sen jälkeen irtisanoutunut. Vastaaja A oli hyödyntänyt oikeudettomasti yritys X:n asiakastietoja ja ottanut yritys X:n asiakkaita omaksi asiakkaikseen. Vastaaja A oli tiennyt, että nämä asiakkaat olivat yritys X:n asiakkaita. Yritys X:n liikesalaisuuksien käyttäminen ja ilmaiseminen oli omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa yritys X:lle.

Asianomistaja yritys X on vaatinut vastaaja A:ta korvaamaan vahingonkorvauksia rikoksesta sekä yritys X:n rikoksesta aiheutuneet rikoksen selvittely- ja oikeudenkäyntikulut.

Vastaaja A kiisti syytteen. Vastaajan A mukaan tiedot eivät olleet liikesalaisuuksia ja tiedoilla ei ollut taloudellista arvoa tilanteessa, jossa yritys X:n asiakkaat olivat siirtyneet yrityksen Z asiakkaiksi. Vastaajan A mukaan tiedot olivat ammattitaitoja. Myös yrityksen hintatiedot olivat työntekijöiden tiedossa. Palkkiot oli ilmoitettu yleisessä markkinoinnissa. Yrityksen palveluita markkinoidaan kaikille eikä niitä ole salattu. Vastaaja A on kiistänyt yritys X:n korvausvaatimukset.

Käräjäoikeuden mukaan vastaaja A on syyllistynyt rikokseen, jonka mukaan vastaaja A on hankkiakseen taloudellista hyötyä ja vahingoittaakseen yritys X:ää ilmaissut ja käyttänyt yritys X:n liikesalaisuuksia. Käräjäoikeuden tuomion mukaan syyte on luettu syyksi ja vastaaja A tuomitaan 8 kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen.

Asianomistaja yritys X on vaatinut vastaaja A:ta korvaamaan vahingonkorvauksena 377 902,60 euroa välityspalkkioista, jotka yritys X on menettänyt. Käräjäoikeus tuomitsi vastaajan A korvaamaan tämän summan eli 377 902,60 euroa yritys X:lle. Käräjäoikeus tuomitsi vastaajan A maksamaan yritys X:lle tämän rikoksesta aiheutuneet selvittelykulut 5 477,50 euroa. Lisäksi vastaaja

A veloitetaan korvaamaan yritys X:lle sen sisäisiä selvittelykuluja 12 000 euroa. Vastaja A veloitetaan korvaamaan myös yritys X:n oikeudenkäyntikulut 14 745 euroa. Valtio korvaa yritys X:lle viivästyneestä oikeudenkäynnistä 5 000 euroa ja hakemuksen oikeudenkäyntikulut 375 euroa. Vastaja A ilmoitti määräajassa olevansa tyytymätön koko tuomioon.

### **4.3 Oikeustapauksien analysointi**

Oikeustapauksien syytekohtissa oli kyse eri asioista. Oikeustapauksissa oli vaihtelevasti kyse yrityssalaisuuden rikkomisesta, yrityssalaisuuden väärinkäytöstä tai yrityssalaisuuden rikkomisesta tai sen yrityksestä. Kaikki oikeustapaukset liittyivät yrityssalaisuuksiin.

Kaikissa oikeustapauksissa olleet vastaajat ovat olleet jonkin yrityksen palveluksessa saadessaan tietää yrityksen liikesalaisuuksista. Oikeustapauksissa 1, 2, 3 ja 5 vastaajat olivat perustaneet oman yrityksen ja käyttäneet vanhan yrityksen liikesalaisuuksia uuden yrityksen toiminnassa. Oikeustapauksissa 1, 2, 3 ja 5 vastaajat olivat myös irtisanoutuneet vanhan yrityksen palveluksesta ja sitten ilmaisseet liikesalaisuudet uudelle yritykselle.

Vaikuttaa siltä, että oikeustapauksissa liikesalaisuudet levisivät, koska yritykset eivät kertoneet työntekijöille tarpeeksi selvästi mitkä tiedot olivat liikesalaisuuksia ja ettei niitä saanut ilmaista eteenpäin. Näin työntekijät joko vahingossa tai tahallaan syyllistyivät liikesalaisuuksien oikeudettomaan ilmaisemiseen tai käyttämiseen. Yritysten kannattaisi kertoa työntekijöille, mikä liikesalaisuus on ja mitkä yrityksen tiedot ovat liikesalaisuuksia, eikä niitä saa ilmaista eteenpäin. Yrityksien kannattaisi myös kertoa työntekijöille, ettei tietoja saa tallentaa esimerkiksi omalle tietokoneelle tai lähettää sähköpostilla eteenpäin. Yrityksien olisi kannattanut tehdä työntekijöiden kanssa kilpailukieltosopimus. Vaikka lainsäädäntö antaa suojaa liikesalaisuuksille ilman sopimusta, yritysten kannattaa ilmaista työntekijöille, mitkä tiedot ovat liikesalaisuuksia ja niiden salassapitointressi.

Joissain oikeustapauksissa vastaja oli tietoisesti ilmaissut tai käyttänyt liikesalaisuutta oikeudettomasti, esimerkiksi lähettämällä niitä toiselle henkilölle

sähköpostilla tai käyttämällä asiakastietoja uuden yrityksen toiminnassa. Vastaajat olivat myös kertoneet yrityssalaisuuksia toiselle yritykselle. Joissakin tapauksissa poliisi sai takavarikoitua nämä tiedostot vastaajan kotoa ja esimerkiksi näillä todisteilla rikos voitiin todistaa.

Oikeustapauksissa tuomittiin vankeusrangaistukseen, jos liikesalaisuuksiin liittyvä rikkomus liittyi liikesalaisuuksien oikeudettomaan käyttämiseen ja se oli omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa yritykselle. Vankeusrangaistuksen saattoi myös saada, jos yrityssalaisuuden rikkomisen lisäksi oli tehnyt muita rikoksia. Liikesalaisuuksiin liittyvästä rikkomuksesta tuomittiin sakkoon, jos rikos ei ollut yhtä vakava. Vastaajat joutuivat myös maksamaan vahingonkorvauksia ja oikeudenkäyntikuluja asianomistajille. Useimmissa oikeustapauksissa joku asianomainen valitti tuomiosta hovioikeuteen.

#### **4.4 Kysely**

##### **Opiskelijoiden kyselyn tulokset**

Opiskelijoille tarkoitettu kysely lähetettiin sähköpostilla 14 aktiiviselle yrittäjyysopiskelijalle. Kyselyyn vastasi 5 opiskelijaa. Kyselyssä oli yhteensä 10 kysymystä ja kaikki opiskelijat eivät vastanneet kaikkiin kysymyksiin. Kaikkiin kysymyksiin pystyi vastaamaan asteikolla 1-5. Aste 1 tarkoitti ”täysin samaa mieltä”, aste 2 ”jonkin verran samaa mieltä”, aste 3 ”en osaa sanoa”, aste 4 ”jonkin verran eri mieltä” ja aste 5 ”täysin eri mieltä”.

##### **Mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan?**

Ensimmäinen kysymys liittyi siihen, tietävätkö opiskelijat mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan. Tähän kysymykseen oli vastannut 4 opiskelijaa. Tähän kysymykseen opiskelijat vastasivat keskimäärin asteikolla 1,5. Kysymykseen vastanneiden keskiarvo on siis ”täysin samaa mieltä” ja ”jonkin verran samaa mieltä” vastausten välillä. Tästä voidaan päätellä, että yrittäjyysopiskelijat tietävät hyvin, mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan.

### **Minkälainen tieto on suojelemisen arvoinen?**

Seuraava kysymys liittyi siihen, tietävätkö opiskelijat minkälainen tieto on suojelemisen arvoinen. Kaikki kyselyyn vastanneet opiskelijat eli 5 opiskelijaa oli vastannut tähän kysymykseen. Tämän kysymyksen vastauskeskiarvo oli 2. Kysymykseen vastanneiden keskiarvo on siis lähinnä vastausta ”jonkin verran samaa mieltä”. Tästä voidaan päätellä, että opiskelijat tietävät melko hyvin, minkälainen tieto kannattaa suojata.

### **Oletko osannut ottaa liikesalaisuuksien suojelun huomioon perustaessasi uutta yritystä?**

Kolmas kysymys liittyi siihen, ovatko opiskelijat osanneet ottaa liikesalaisuuksien suojelun huomioon perustaessaan omaa yritystä. Tähän kysymykseen li vastannut 4 opiskelijaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikossa 2,5 ja vastauksien ”jonkin verran samaa mieltä” ja ”en osaa sanoa” välillä. Tästä voidaan päätellä, että uusille yrittäjille pitäisi neuvoa jonkin verran paremmin liikesalaisuuksien suojelusta.

### **Mitä salassapitosopimuksella tarkoitetaan?**

Neljäs kysymys liittyi siihen, tietävätkö opiskelijat, mitä salassapitosopimuksella tarkoitetaan. Tähän kysymykseen oli vastannut 3 opiskelijaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 2 eli lähinnä vastausta ”jonkin verran samaa mieltä”. Tästä voidaan päätellä, että opiskelijat tietävät melko hyvin, miten liikesalaisuuksia voidaan suojata salassapitosopimuksin. Asiasta voisi kuitenkin kertoa opiskelijoille enemmän ja korostaa salassapitosopimuksen merkitystä.

### **Milloin kannattaa tehdä salassapitosopimus?**

Viides kysymys liittyi siihen, tietävätkö opiskelijat, milloin kannattaa tehdä salassapitosopimus. Kaikki kyselyyn vastanneet opiskelijat eli 5 opiskelijaa oli vastannut tähän kysymykseen. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 2 eli opiskelijat olivat ”jonkin verran samaa mieltä”. Opiskelijat tietävät siis melko hyvin, milloin kannattaa tehdä salassapitosopimus. Salassapitosopimuksesta voisi kuitenkin kertoa enemmän opiskelijoille.

### **Tarvitsetko tietoa liikesalaisuuksien suojelusta?**

Kuudes kysymys liittyi siihen, tarvitsevatko opiskelijat tietoa liikesalaisuuksien suojelusta. Tähän kysymykseen oli vastannut 4 opiskelijaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 2,5 eli opiskelijat olivat vastanneet eniten ”jonkin verran samaa mieltä” ja ”en osaa sanoa” vastausten välillä. Liikesalaisuuksista kannattaisi siis kertoa opiskelijoille enemmän, jotta he osaisivat ottaa niiden suojelun huomioon.

### **Tarvitsetko neuvoa liikesalaisuuksien suojeluun liittyen omassa työssäsi tai yritystoiminnassa?**

Seitsemäs kysymys liittyi siihen, tarvitsevatko opiskelijat neuvoa liikesalaisuuksiin liittyen omassa työssään tai yritystoiminnassa. Tähän kysymykseen oli vastannut 4 opiskelijaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 3,5 eli opiskelijat olivat vastanneet eniten ”en osaa sanoa” ja ”jonkin verran eri mieltä” vastausten välillä. Tästä voidaan päätellä, etteivät opiskelijat välttämättä tarvitse neuvoa liikesalaisuuksiin liittyen yritystoiminnassa.

### **Miten liikesalaisuuksia voi suojella?**

Kahdeksas kysymys liittyi siihen, tietävätkö opiskelijat, miten liikesalaisuuksia voi suojella. Tähän kysymykseen oli vastannut 4 opiskelijaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 2,5 eli opiskelijat olivat vastanneet eniten ”jonkin verran samaa mieltä” ja ”en osaa sanoa” vastausten välillä. Tästä voidaan päätellä, että opiskelijat tarvitsisivat ohjausta siitä, minkälaisia liikesalaisuuksien suojeluun liittyviä keinoja on.

### **Miksi liikesalaisuuksien suojelu on tärkeää?**

Yhdeksäs kysymys liittyi siihen, tietävätkö opiskelijat miksi liikesalaisuuksien suojelu on tärkeää. Tähän kysymykseen oli vastannut 2 opiskelijaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 3 eli opiskelijat olivat vastanneet eniten ”en osaa sanoa”. Tästä voidaan päätellä, että liikesalaisuuksien suojelun tärkeydestä pitäisi kertoa enemmän.

## **Oletko saanut neuvoa liikesalaisuuksien suojeluun perustaessasi yritystä?**

Kymmenes kysymys liittyi siihen, ovatko opiskelijat saaneet neuvoa liikesalaisuuksien suojeluun perustaessaan yritystä. Tähän kysymykseen oli vastannut 4 opiskelijaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 5 eli opiskelijat olivat vastanneet eniten ”täysin eri mieltä”. Tästä voidaan päätellä, että opiskelijoita ei ohjata liikesalaisuuksiin liittyvissä asioissa tarpeeksi silloin, kun he ovat perustamassa omaa yritystä. Liikesalaisuuksien suojeluun liittyvää ohjausta pitäisi tarjota proaktiivisemmin opiskelijoille, jotta he pystyvät laaja-alaisemmin ottamaan liikesalaisuuksien suojeluun liittyviä asioita huomioon.

## **Yritysneuvojen kyselyn tulokset**

Yritysneuvojille tarkoitettu kysely lähetettiin sähköpostilla 26 yritysnevojalle. Xamkin tiimissä on yhteensä 26 yritysneuvojaa. Kyselyyn vastasi 10 yritysneuvojaa. Kyselyssä oli yhteensä 9 kysymystä, ja kaikki yritysneuvojat eivät vastanneet kaikkiin kysymyksiin. Kyselyssä oli 4 kysymystä asteikolla 1-5. Aste 1 tarkoitti ”täysin samaa mieltä”, aste 2 ”jonkin verran samaa mieltä”, aste 3 ”en osaa sanoa”, aste 4 ”jonkin verran eri mieltä” ja aste 5 ”täysin eri mieltä”. Kyselyssä oli myös 5 avointa kysymystä. Yritysneuvojat käyttävät opiskelijoista nimitystä asiakkaat, ja tätä termiä käytetään myös kyselyn tuloksissa.

## **Mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan?**

Ensimmäinen kysymys liittyi siihen, tietävätkö yritysneuvojat mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan. Kysymykseen vastasi 7 yritysneuvojaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 1 eli yritysneuvojat olivat vastanneet eniten ”täysin samaa mieltä”. Tästä voidaan päätellä, että yritysneuvojilla on hyvä tietämys liikesalaisuuden käsitteestä.

## **Miksi liikesalaisuuksien suojelu on tärkeää?**

Seuraava kysymys liittyi siihen, miksi liikesalaisuuksien suojelu on yritysneuvojista tärkeää. Kysymys oli avoin kysymys ja siihen vastasi 9 yritysneuvojaa. Kysymykseen tuli paljon hyviä vastauksia, ja eniten tuli ilmi liikesalaisuuksien

liittyminen yrityksen kilpailuetuun, yrityksen yleiseen luotettavuuteen ja imago-tappioon. Liikesalaisuudet ovat arvokkaita yrityksille ja on tärkeää, ettei tieto niistä leviä esimerkiksi yrityksen johdon tai henkilöstön vaihtuessa. Tiedon leviäminen voi aiheuttaa vaikeuksia yhteistyökumppaneiden kesken. Liikesalaisuudet ovat elintärkeitä yrityksen kilpailuedun takia ja myös turvallisuustekijä.

### **Paljonko liikesalaisuuksiin liittyviä asioita tulee yritysneuvonnassa ilmi?**

Kolmas kysymys liittyi siihen, paljonko liikesalaisuuksiin liittyviä asioita tulee yritysneuvonnassa ilmi. Kysymys oli avoin kysymys ja siihen vastasi 10 yritysneuvojaa. Eniten vastauksissa tuli ilmi se, että liikesalaisuuksiin liittyviä asioita tuli ilmi noin 2-3 kertaa kuukaudessa tai kohtalaisen usein. Asiat liittyvät esimerkiksi omistajanvaihdostilanteeseen tai salassapitosopimuksen, tuotemerkin tai patentin hakuun. Joillekin yrityksille tehdään salassapitosopimus automaattisesti ja jotkut asiakkaat eivät tiedä liikesalaisuuden käsitettä. Joidenkin yritysneuvojien työssä ei ole tullut vastaan liikesalaisuuksiin liittyviä asioita. Liikesalaisuuden rikkomiseen liittyviä asioita tulee ilmi vain vähän. Yritysneuvojat käsittelevät kaiken asiakkaiden antaman tiedon liikesalaisuutena ja heitä sitoo vaitiolovelvollisuus.

### **Tarvitsetko neuvoa siihen liittyen, miten neuvoa asiakkaita liikesalaisuuksiin liittyvissä asioissa?**

Neljäs kysymys liittyi siihen, tarvitsevatko yritysneuvojat neuvoa siihen liittyen, miten he neuvovat asiakkaita liikesalaisuuksiin liittyvissä asioissa. Kysymykseen vastasi 8 yritysneuvojaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 3 eli yritysneuvojat olivat vastanneet eniten ”en osaa sanoa”. Tästä voidaan päätellä, että yritysneuvojilla on hyvä tietämys aiheesta, mutta aina voi oppia asiasta enemmän.

### **Oletko antanut asiakkaille käytännön esimerkkejä liikesalaisuuksista?**

Viides kysymys liittyi siihen, ovatko yritysneuvojat antaneet asiakkaille käytännön esimerkkejä liikesalaisuuksista. Kysymykseen vastasi 8 yritysneuvojaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 3 eli yritysneuvojat olivat vastanneet eniten ”en osaa sanoa”.

### **Oletko neuvonut asiakkaita tekemään salassapitosopimuksen liikesalaisuuksiin liittyen?**

Kuudes kysymys liittyi siihen, ovatko yritysneuvojat neuvoneet asiakkaita tekemään salassapitosopimuksen liikesalaisuuksiin liittyen. Kysymykseen vastasi 2 yritysneuvojaa. Vastanneiden keskiarvo on asteikolla 3 eli yritysneuvojat olivat vastanneet eniten ”en osaa sanoa”.

### **Minkä tyyppistä neuvontaa liikesalaisuuksiin liittyen annetaan?**

Seitsemäs kysymys liittyy siihen, minkä tyyppistä neuvontaa liikesalaisuuksiin liittyen annetaan. Kysymys oli avoin kysymys ja siihen vastasi 10 yritysneuvojaa. Vastauksista korostui eniten salassapitosopimuksen merkitys. Yritysneuvojat neuvovat salassapitosopimuksen tekemisessä ja lisäksi tunnistamaan liikesalaisuudet ja suojaamaan niitä. Myös tarjouspyyntöihin liittyen neuvotaan suojaamaan liikesalaisuuksiksi luokiteltavat asiat ja suojaamaan yhteistyökumppaneiden neuvotteluihin liittyvät liikesalaisuudet salassapitosopimuksin. Lähes kaikissa tilanteissa suositellaan salassapitosopimusta. Lisäksi neuvotaan, mitä salassapitosopimuksessa olevat asiat tarkoittavat, ja sen oikeudellisista tavoitteista. Jotkut neuvovat myös kysymään neuvoa asiantuntijalta, esimerkiksi lakimieheltä. Osa yritysneuvojista ei ollut vielä antanut aiheeseen liittyvää neuvontaa.

### **Minkä tyyppisiä liikesalaisuuksien suojelekeinoja käytetään?**

Kahdeksas kysymys liittyi siihen, minkä tyyppisiä liikesalaisuuksien suojelekeinoja käytetään. Kysymys oli avoin kysymys ja siihen vastasi 9 yritysneuvojaa. Vastauksissa korostui salassapitosopimuksen sekä tuotemerkin ja patentin merkitys. Myös luottamuksellinen viestintä ja kumppanit sekä muut sopimustekniset keinot sisältyivät vastauksiin. Vastauksissa oli myös käytännön esimerkkejä liikesalaisuuksien suojelestusta.

## **Haluatko kertoa lisää tästä aiheesta tai yritysneuvonnasta?**

Yhdeksäs kysymys liittyi siihen, haluavatko yritysneuvojat kertoa lisää tästä aiheesta tai yritysneuvonnasta. Kysymykseen vastasi 5 yritysneuvojaa. Vastauksissa korostui se, että ohjeistus liittyen liikesalaisuuksiin olisi hyödyllistä ja sitä voisi olla enemmän yritysneuvojien avuksi. Tarvittaisiin enemmän ohjeistusta liittyen salassapitosopimukseen. Asiakkailla on vaihtelevasti liikesalaisuuksiin liittyvää osaamista ja tietoa. Jotkut ovat hyvin tietoisia liikesalaisuuksien suojaamisesta ja osa ei ole tiennyt asiasta. Vinkit materiaaleihin tai asiantuntijoihin voisivat olla hyödyksi yritysneuvonnassa.

### **4.5 Kyselyiden analysointi**

Opiskelijoiden kyselystä voidaan todeta, että opiskelijoilla on melko hyvä tietämys liikesalaisuuksista ja niiden suojelusta. Opiskelijat tiesivät hyvin, mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan ja minkälainen tieto on suojaamisen arvoinen. Opiskelijoita voisi kuitenkin neuvoa tarkemmin liikesalaisuuksien suojeeluun liittyvissä asioissa, koska monen kysymyksen keskimääräinen vastaus oli ”jonkin verran samaa mieltä” tai ”en osaa sanoa”. Opiskelijat voisivat hyötyä liikesalaisuuksien suojeeluun liittyvästä ohjeesta ja käyttää sitä apuna yritystoiminnassa. Kyselyn vastauksista voidaan todeta, että opiskelijat tarvitsisivat ohjausta siitä, minkälaisia liikesalaisuuksien suojeeluun liittyviä keinoja on ja tietoa liikesalaisuuksien suojaamisen tärkeydestä. Osa opiskelijoista ei myöskään ole kokenut saaneensa neuvoa liikesalaisuuksien suojelemisesta perustaessaan omaa yritystä.

Yritysneuvojien kyselystä voidaan todeta, että yritysneuvojilla on hyvä tietämys liikesalaisuuksista ja siihen liittyvästä neuvonnasta. Xamkin yritysneuvojilla ei ole varsinaista osaamista liikesalaisuuksien suojelusta, vaan he yleensä ohjaavat opiskelijan eteenpäin oikealle taholle, mutta silti kyselyssä tuli kattavia vastauksia liittyen liikesalaisuuksiin. Kyselyssä tuli ilmi monia eri näkökulmia liittyen liikesalaisuuksiin ja liikesalaisuuksien suojeeluun. Vastauksissa korostui immateriaalioikeuksien suojaamisen ja salassapitosopimuksen merkitys. Myös patenttien ja tuotemerkkien merkitys korostui kyselyssä. Liikesalaisuuksiin liittyviä asioita tulee vastaan yritysneuvonnassa. Salassapitosopimukseen

ja muuten tähän aiheeseen liittyvästä ohjeesta voisi olla hyötyä ja apua toimeksiantajalle.

Yritysneuvojat kokivat tarvitsevansa enemmän koulutusta siihen, miten neuvoa asiakkaita liikesalaisuuksiin liittyvissä asioissa ja miten antaa asiakkaille käytännön esimerkkejä liikesalaisuuksista. Näihin kysymyksiin oli vastattu eniten vaihtoehtoa 3 eli ”en osaa sanoa”. Voidaan todeta, että yritysneuvojat haluaisivat neuvoa ja kehittää toimintaansa näihin liittyvissä asioissa.

## **5 JOHTOPÄÄTÖKSET**

### **5.1 Oikeustapaukset**

Oikeustapauksista voi päätellä, että liikesalaisuuksien suojaamiseksi kannattaa aina tehdä salassapitosopimus sekä kilpailukieltosopimus. Kun tietojen suojaamisesta on tehty kirjallinen sopimus, lainsäädäntö tulee helpommin sovellettavaksi oikeudessa, jos joku on ilmaissut tai käyttänyt liikesalaisuutta oikeudettomasti. Yrityksen kannattaa ryhtyä toimenpiteisiin tietojen salaamiseksi, jotta se pystyy kieltämään tiedon käyttämisen tai ilmaisemisen eteenpäin. Monissa oikeustapauksissa yritysten toimenpiteet tietojen salaamiseksi ovat olleet liian vähäisiä. Salassapito- ja kilpailukieltosopimus ovat ehdottoman tärkeitä. Myös todisteiden säilyttäminen on tärkeää, jotta yritys voi käyttää niitä oikeudenkäynnissä.

Oikeustapauksista voi huomata, että liikesalaisuuksien oikeudettomasta ilmaisemisesta tai käytöstä saattaa joutua maksamaan paljonkin vahingonkorvauksia, jopa monta sataa tuhatta euroa. Tämän takia liikesalaisuuksien ilmaisemisessa ja käyttämisessä tulisi olla varovainen. Jos liikesalaisuuden rikkomus on ollut omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa yritykselle, rikkomuksesta saattaa myös saada vankeutta. Näin ollen kannattaa huomioida, että liikesalaisuuksien oikeudettomalla käytöllä voi olla vakavat seuraukset.

Liikesalaisuuksien leviämistä voi ennaltaehkäistä monin keinoin. Yritysten kannattaisi ilmaista selkeästi työntekijöille, mitkä tiedot ovat liikesalaisuuksia ja ettei niitä saa ilmaista eteenpäin. Näin yrityksen on helpompi saattaa liikesalaisuuden oikeudettomasti ilmaissut henkilö vastuuseen oikeudessa. Liikesa-

laisuusrikkomuksia tapahtuu usein siksi, ettei työnantaja ei ole tarpeeksi selkeästi viestinyt henkilöstölle, mitkä tiedot ovat liikesalaisuuksia ja ettei niitä saa käyttää tai ilmaista eteenpäin. Työnantajan kannattaa siis ilmaista työntekijöille salassapitointressi ja se, että työnantaja on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin tiedon salaamiseksi. Salassapitointressi tarkoittaa liikesalaisuuden taloudellista arvoa (Vapaavuori 2019, 69). Kohtuullisiin toimenpiteisiin ryhtyminen tarkoittaa, että liikesalaisuuden haltija pyrkii suojaamaan liikesalaisuutta esimerkiksi fyysisin, tietoteknisin tai oikeudellisin toimin (Vapaavuori 2019, 68).

Kilpailukieltosopimusta kannattaa käyttää, jotta työntekijät eivät voi irtisanoutuessaan ilmaista liikesalaisuuksia uudelle työnantajalle tai käyttää niitä perustessaan omaa yritystä. Kilpailukieltosopimus kannattaa solmia mahdollisimman pitkäksi aikaa eli korkeintaan vuodeksi, jos mahdollista. Työsopimukseen voi myös laittaa salassapitoehdon työntekijälle, joka tulee voimaan, jos tämä ilmaisee tietoja eteenpäin irtisanouduttuaan. Salassapitoehto rajoittaa liikesalaisuuden käyttämistä ja ilmaisemista (Vapaavuori 2019, 358). Työsopimuksessa kannattaisi myös määritellä, ettei yrityksen liikesalaisuuksia saa esimerkiksi tallentaa omalle tietokoneelleen, jotta tiedot eivät leviä tai niitä ei voi käyttää oikeudettomasti.

Yritysten kannattaisi ilmaista liikesalaisuudet vain harvoille ja luotettaville henkilöille, jotta tiedot eivät leviä. Salassapitosopimus ei välttämättä takaa liikesalaisuuksien suojaa. Eri liikesalaisuudet kannattaisi kertoa eri ihmisille, jotta yksi henkilö ei tiedä kaikkia yrityksen liikesalaisuuksia. Liikesalaisuuksiin liittyviä dokumentteja kannattaa säilyttää kassakaapissa tai muussa paikassa, jossa ne ovat vaikeasti saatavissa. Dokumentteja kannattaa säilyttää eri paikoissa, jotta niitä on vaikeampi varastaa. Myös asiakaslistat ja hintatiedot kannattaa määritellä liikesalaisuuksiksi, ja tämä kannattaa kertoa henkilöstölle.

Kilpailu lisääntyy koko ajan elinkeinoelämässä ja liikesalaisuuksien suojeleminen on yhä tärkeämpää. Siksi liikesalaisuuksia ei kannata kertoa kelle tahansa. Vaikka yritys saisi liikesalaisuuksien levittämisestä vahingonkorvaukset, liikesalaisuus on silti levinnyt muille yrityksille ja tämä aiheuttaa taloudellista vahinkoa yritykselle.

## 5.2 Kyselyt

Kyselyiden vastauksista voidaan päätellä, että liikesalaisuuksia suojellaan yrityksen kilpailuedun varmistamiseksi. Liikesalaisuudet ovat taloudellisesti arvokkaita yritykselle ja on tärkeää, ettei tieto niistä leviä esimerkiksi yrityksen johtoryhmän jäsenten tai henkilöstön vaihtuessa. Salassapitosopimuksen merkitys korostui kyselyssä, myös yhteistyökumppaneiden tarjouspyyntöihin liittyvissä asioissa. Lähes kaikissa tilanteissa pitää tehdä salassapitosopimus. Salassapitosopimus on myös tärkeä tehdä, jotta liikesalaisuudet on suojattu, jos yritys vaihtaa omistajaa.

Aloittavat yrittäjät voivat oppia suojamaan liikesalaisuuksia kysymällä neuvoa yritysneuvojilta tai lukemalla tähän opinnäytetyöhön liittyvän ohjeen liikesalaisuuksien suojelusta. Liikesalaisuuden määritelmä lukee tämän opinnäytetyön alussa, ja yritysneuvojat neuvovat myös tunnistamaan liikesalaisuudet. Yrittäjät voivat suojella liikesalaisuuksiaan käyttämällä salattuja sähköposteja, suojaamalla dokumentit, säilyttämällä dokumentteja esimerkiksi kassakaapissa, suojaamalla kovalevyt ja käyttämällä tietoteknisiä palomureja, ohjeistamalla henkilöstöä ja ilmaisemalla tiedon vain harvoille ihmisille. Näillä keinoilla voidaan myös ennaltaehkäistä liikesalaisuuksien leviämistä. Vaihtoehtoisesti liikesalaisuuksien suojelusta voi pyytää apua asiantuntijalta tai lakimieheltä.

Tietämys liikesalaisuuksien suojelusta voi olla vaihtelevaa. Tämän takia tietoa liikesalaisuuksien suojeluun liittyvistä asioista pitäisi antaa opiskelijoille proaktiivisesti. Tietoa pitäisi antaa opiskelijoille siitä, miten liikesalaisuuksia voi suojella ja miksi liikesalaisuuksien suojelu on tärkeää sekä neuvoa opiskelijoita liikesalaisuuksiin liittyen, kun he ovat perustamassa omaa yritystä. Tietoa pitäisi olla helpommin opiskelijoiden saatavissa. Jokaiselle omaa yritystä perustavalle opiskelijalle pitäisi antaa tietoa tästä proaktiivisesti, vaikka he eivät itse osaisi pyytää neuvoa.

## 5.3 Tulosten luotettavuuden arviointi

Opinnäytetyö saavutti sille asetetut tavoitteet hyvin. Tutkimusongelmaan, eli siihen miten aloittava yrittäjä voi oppia suojelemaan liikesalaisuuksiaan, vastattiin hyvin ja kattavasti. Tutkimuskysymyksiä oli monta, ja kaikkiin niihin saa-

tiin vastaukset. Opinnäytetyön tutkimustuloksista tuli esille monia erilaisia näkökulmia liikesalaisuuksien suojeluun ja siten opinnäytetyö on tuonut uutta tietoa ja täyttänyt tehtävänsä onnistuneesti.

Oikeustapauksiin liittyvä tutkimus oli melko luotettavaa, koska oikeustapaukset olivat julkisia ja ne oli saatu Helsingin käräjäoikeudesta. Oikeustapauksiin liittyvää tutkimusta eli niiden vertailua ja analysointia vaikeutti se, että tapaukset olivat pitkiä, jopa 40 sivuisia.

Kvantitatiivisen kyselytutkimuksen luotettavuutta heikensi alhainen vastausmäärä. Opiskelijoiden kyselyyn vastasi 5 henkilöä 22:sta henkilöstä, ja yritysneuvojen kyselyyn 10 henkilöä 26:sta henkilöstä. Kysely olisi ollut luotettavampi, jos siihen olisi tullut enemmän vastauksia. Kuitenkin yritysneuvojen kyselyn avoimiin kysymyksiin tuli paljon kattavia vastauksia. Yritysneuvojen kysely on siis tämän takia luotettavampi. Kyselyihin olisi toivottu enemmän vastauksia.

Aiheeseen liittyen löytyi myös melko paljon kirjallisuutta ja kaksi pro gradu -tutkielmaa, esimerkiksi Kaasalaisen ja Heikkilän pro gradu -tutkielmat. Tämä helpotti oikeustapauksien vertailua ja analysointia sekä kyselyn tekoa. Kirjallisuuden avulla pystyi ymmärtämään aihetta paremmin.

Opiskelijayrittäjät ja yritysneuvojat voivat hyödyntää oikeustapauksiin ja kyselyihin liittyvien tutkimusten johtopäätöksiä, sekä tähän opinnäytetyöhön liittyvää ohjetta liikesalaisuuksien suojelusta.

## **6 LOPUKSI**

Opinnäytetyön tutkimusongelma ratkesi hyvin. Tutkimusongelmaan saatiin kattavia vastauksia, ja lopputulos tästä oli ohje liikesalaisuuksien suojeluun toimeksiantajalle. Kirjallisuudesta, Helsingin käräjäoikeuden oikeustapauksista sekä opiskelijoille ja yritysneuvojille lähetetystä kyselystä oli apua tutkimusongelman ratkaisemisessa.

Tuotosta voidaan pitää onnistuneena, koska tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin saatiin vastaukset. Teoria- ja tutkimusosuus olivat laajoja ja kattavia.

Opinnäytetyössä hyödynnettiin kahta eri tutkimusmenetelmää, eli tutkimusmenetelmiä on hyödynnetty monipuolisesti. Tutkimusmenetelmät sopivat aiheeseen hyvin, ja tuloksia on tarkasteltu kriittisesti. Opinnäytetyön liitteenä oleva ohje liikesalaisuuksien suojeluun saatiin toteutettua, ja toimeksiantaja tulee toivottavasti hyötymään ohjeesta. Opinnäytetyö pysyi hyvin aikataulussa. Opinnäytetyön kyselytutkimus olisi ollut luotettavampi, jos siihen olisi saatu enemmän vastauksia.

Opinnäytetyöstä oli hyötyä oman oppimiseni sekä toimeksiantajan kannalta. Lisäksi se vei ammattialaa eteenpäin, koska aiheesta on kirjoitettu vähän. Aihe on ajankohtainen, koska liikesalaisuuslaki on vielä melko uusi ja siihen liittyvää tutkimusta tarvittaisiin mielestäni lisää. Aihe oli mielenkiintoinen ja sopivan vaativa, ja toi uutta tietoa toimeksiantajalle.

Työn ongelmakohta oli kysely, johon olisi toivottu enemmän vastauksia. Kuitenkin yritysneuvojille lähetetyn kyselyn avoimiin kysymyksiin tuli paljon kattavia vastauksia. Vaihtoehtoinen tapa kerätä tietoa olisi ollut haastattelu opiskelijoille ja yritysneuvojille. Todettiin kuitenkin, että kysely on helpompi ja todennäköisempi tapa saada vastauksia.

Avoimeksi jäi tutkimus muista immateriaalioikeuksista. Aiheesta pitäisi kirjoittaa enemmän, ja siitä voisi tehdä tutkimusta. Aiheesta on kirjoitettu aiemmin vain vähän.

Tutkimusta voisi tehdä jatkossa siitä, miten yritykset suhtautuvat liikesalaisuuksiin. Aihe tutkimukselle voisi olla esimerkiksi se, miten yritykset voivat pyrkiä suojaamaan liikesalaisuuksia ja miten liikesalaisuuksien suojeluun voi suhtautua yrityksessä. Työsopimukseen ja liikesalaisuuksiin liittyvistä työsuhdeasioista, esimerkiksi työsopimuksesta ja salassapitoehdosta, voisi kirjoittaa enemmän. Tutkimuksessa voisi esimerkiksi olla kyse siitä, miten liikesalaisuuksiin liittyvät asiat tulee huomioida työsuhteen alkaessa ja sen päättyessä. Myös liikesalaisuuksien suojelu yrityskauppojen yhteydessä voisi olla aihe tutkimukselle.

## **7 OPAS ALOITTAVILLE YRITTÄJILLE**

Työn tuloksena syntyi opas liikesalaisuuksien suojeluun aloittaville yrittäjille ja se on työn liitteenä.

## LÄHTEET

Aalto. 2022. Tekijänoikeusopas: Kuvataide ja valokuva. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://libguides.aalto.fi/c.php?g=664486&p=4702187> [viitattu 20.1.2025].

Eduskunta. 2017. Liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpano. WWW-dokumentti. Päivitetty 16.8.2018. Saatavissa: [https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskunta-toimii/kirjasto/aineistot/kotimainen\\_oikeus/LATI/Sivut/liikesalaisuusdirektiivin-taytantoon-pano.aspx?TSPD\\_101\\_R0=0814c91602ab20008003f479c0fef03ff4652222e1586de55b5a78d8cf60997be5746f81b674be14086e9855e3143000c4635c9c65073dae6077d7d1f2adcb018b517104dc96f9b9378c1c0f1206fb0fc2d89fe00b12543ba0d54f1bc09c61a7](https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskunta-toimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/liikesalaisuusdirektiivin-taytantoon-pano.aspx?TSPD_101_R0=0814c91602ab20008003f479c0fef03ff4652222e1586de55b5a78d8cf60997be5746f81b674be14086e9855e3143000c4635c9c65073dae6077d7d1f2adcb018b517104dc96f9b9378c1c0f1206fb0fc2d89fe00b12543ba0d54f1bc09c61a7) [viitattu 14.2.2025].

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943.

Euroopan parlamentti. 2024. Henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fi/sheet/36/henkinen-teollinen-ja-kaupallinen-omaisuus> [viitattu 11.3.2025].

Euroopan unioni. s.a. Sääöstyytit. WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation\\_fi](https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation_fi) [viitattu 18.2.2025].

EUR-Lex. 2016. EU:n säännöt liikesalaisuuksien suojaamisesta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/LSU/?uri=CELEX:32016L0943> [viitattu 8.2.2025].

Finlex. s.a. Lainkirjoittajan opas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://lainkirjoittaja.finlex.fi/6-euroopan-unionin-oikeus-osana-suomen-oikeusjarjestysta/6-4/> [viitattu 18.2.2025].

Haarmann 2014. Immateriaalioikeus. 5. uudistettu painos. Helsinki: Talentum Media. E-kirja. Saatavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/IAIBBXTBBAEC#kohta:IMMATERIAALIOIKEUS\(\(20\)/piste:b4](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/IAIBBXTBBAEC#kohta:IMMATERIAALIOIKEUS((20)/piste:b4) [viitattu 20.1.2025].

Heikkilä, V. 2020. Liikesalaisuuslain tuomat muutokset liikesalaisuuksien oikeudettomaan hankkimiseen, käyttöön ja ilmaisemiseen. Lapin yliopisto. Oikeustieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/64321/Heikkila%20Veera.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 3.2.2025].

Helsingin käräjäoikeuden oikeustapaus R 22/1748.

Helsingin käräjäoikeuden oikeustapaus R 17/2204.

Helsingin käräjäoikeuden oikeustapaus R 15/7290.

Helsingin käräjäoikeuden oikeustapaus R 21/6602.

Helsingin käräjäoikeuden oikeustapaus R 21/5130.

Kaasalainen, H. 2018. Liikesalaisuusdirektiivin tuomia uudistuksia – erityisesti käyttöhyvityksestä. Turun yliopisto. Oikeustieteellinen tiedekunta. Pro gradu - tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/145357/Kaasalainen%20Henri.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 18.2.2025].

Mallioikeuslaki 12.3.1971/221.

Patentti- ja rekisterihallitus A. s.a. Mikä on mallioikeus? WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/mallioikeudet.html> [viitattu 22.1.2025].

Patentti- ja rekisterihallitus B. 2022. Uudista mallin rekisteröinti viiden vuoden välein. WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://www.prh.fi/fi/mallioikeudet/haltijalle/rekisteroinnin\\_uudistaminen.html](https://www.prh.fi/fi/mallioikeudet/haltijalle/rekisteroinnin_uudistaminen.html) [viitattu 22.1.2025].

Patentti- ja rekisterihallitus C. 2021. Yleistä tavaramerkeistä. WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://www.prh.fi/fi/tavaramerkit/yleista\\_tavaramerkeista.html](https://www.prh.fi/fi/tavaramerkit/yleista_tavaramerkeista.html) [viitattu 12.2.2025].

Valtioneuvosto. 2018. Uusi liikesalaisuuslaki voimaan. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/uusi-liikesalaisuuslaki-voimaan> [viitattu 30.1.2025].

Vapaavuori, T. 2019. Liikesalaisuudet ja salassapitosopimukset. 3., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Saatavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/JAEBDXDTEB#kohta:OSA\(\(20\)\)I\(\(20\)\)SALASSAPITOSOPIMUKSET/piste:t8zG](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/JAEBDXDTEB#kohta:OSA((20))I((20))SALASSAPITOSOPIMUKSET/piste:t8zG) [viitattu 8.2.2025].

Villa, S., Airaksinen, M., Alén-Savikko, A., Bärlund, J., Jauhiainen, J., Kaisanlahti, T., Kanervo, J., Knuts, M., Kuoppamäki, P., Kymäläinen, S., Mansnerus, J., Mähönen, J., Pihlajarinne, T., Raitio, J. & Viitanen, K. 2024. Yritysoikeus. 5., uudistettu painos. Helsinki: Alma Insights. E-kirja. Saatavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/LAGBDFTEB#kohta:V\(\(20\)\)IMMATERIAALIOIKEUDET\(:4.\(\(20\)\)Tunnusmerkkioikeus\(:3.\(\(20\)\)Toiminimiioikeus\(\(20\)\)ja\(\(20\)\)toiminimen\(\(20\)\)funktiot/piste:b22310](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/LAGBDFTEB#kohta:V((20))IMMATERIAALIOIKEUDET(:4.((20))Tunnusmerkkioikeus(:3.((20))Toiminimiioikeus((20))ja((20))toiminimen((20))funktiot/piste:b22310) [viitattu 8.2.2025].

Xamk A. s.a. Opiskelijayrittäjyys \*Ship Akatemia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/koulutus/opiskelijayrittajyys/> [viitattu 28.2.2025].

Xamk B s.a. \*ship Startup Festival. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/ship-startup-festival/> [viitattu 28.2.2025].

Xamk C. s.a. Tunne huomina. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi> [viitattu 7.3.2025].

Your Europe A. 2025. Liikesalaisuudet. WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://europa.eu/youreurope/business/running-business/intellectual-property/trade-secrets/index\\_fi.htm](https://europa.eu/youreurope/business/running-business/intellectual-property/trade-secrets/index_fi.htm) [viitattu 15.4.2025].

Your Europe B. 2025. Patentit. WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://europa.eu/youreurope/business/running-business/intellectual-property/patents/index\\_fi.htm](https://europa.eu/youreurope/business/running-business/intellectual-property/patents/index_fi.htm) [viitattu 20.1.2025].

## LIITTEET

### Liite 1. Kyselytutkimuksen kysymykset

Opiskelijat: kysely liikesalaisuuksista

Vastausasteikko:

Aste 1 = täysin samaa mieltä

Aste 2 = jonkin verran samaa mieltä

Aste 3 = en osaa sanoa

Aste 4 = jonkin verran eri mieltä

Aste 5 = täysin eri mieltä

1. Tiedän mitä tarkoitetaan liikesalaisuudella (asteikko 1-5)
2. Tiedän minkälainen tieto on suojelemisen arvoinen (asteikko 1-5)
3. Olen osannut ottaa liikesalaisuuksien suojaamisen huomioon perustaessani omaa yritystä (asteikko 1-5)
4. Tiedän mitä salassapitosopimuksella tarkoitetaan (asteikko 1-5)
5. Tiedän milloin kannattaa tehdä salassapitosopimus (asteikko 1-5)
6. Tarvitsen tietoa liikesalaisuuksien suojelusta (asteikko 1-5)
7. Tarvitsen neuvoa liikesalaisuuksiin liittyen omassa työssäni tai yritystoiminnassa (asteikko 1-5)
8. Tiedän miten liikesalaisuuksia voi suojella (asteikko 1-5)
9. Tiedän miksi liikesalaisuuksien suojeleminen on tärkeää (asteikko 1-5)
10. Olen saanut neuvoa liikesalaisuuksien suojelusta perustaessani yritystä (asteikko 1-5)

Yritysneuvojat: kysely liikesalaisuuksista

Vastausasteikko:

Aste 1 = täysin samaa mieltä

Aste 2 = jonkin verran samaa mieltä

Aste 3 = en osaa sanoa

Aste 4 = jonkin verran eri mieltä

Aste 5 = täysin eri mieltä

1. Tiedän mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan (asteikko 1-5)

2. Miksi liikesalaisuuksien suojeleminen on tärkeää? (avoin kysymys)
3. Paljonko liikesalaisuuksiin liittyviä asioita tulee yritysneuvonnassa ilmi? (avoin kysymys)
4. Tarvitsen neuvoa siihen, miten neuvoa asiakkaita liikesalaisuuksiin liittyvissä asioissa (asteikko 1-5)
5. Olen antanut asiakkaille käytännön esimerkkejä liikesalaisuuksista (asteikko 1-5)
6. Olen neuvonut asiakkaita tekemään salassapitosopimuksen liikesalaisuuksiin liittyen (asteikko 1-5)
7. Minkä tyyppistä neuvontaa liikesalaisuuksiin liittyen annetaan? (avoin kysymys)
8. Minkä tyyppisiä liikesalaisuuksien suojelekeinoja käytetään? (avoin kysymys)
9. Haluatko kertoa jotain tästä aiheesta tai yritysneuvonnasta? (avoin kysymys)

## **Liite 2. Opas liikesalaisuuksien suojeluun aloittaville opiskelijayrittäjille**

Tässä ohjeessa annetaan neuvoja liikesalaisuuksien suojeluun aloittaville yrittäjille sekä tietoa liikesalaisuuksista.

### **Mitä liikesalaisuudella tarkoitetaan?**

Liikesalaisuudella tarkoitetaan tietoa, jolla on yritykselle taloudellista arvoa. Yritykset pyrkivät suojaamaan liikesalaisuuksia kohtuullisin toimenpitein. Liikesalaisuudet ovat nimensä mukaisesti salassa pidettävää tietoa ja siksi ne ovat vain harvojen ihmisten tiedossa. Yritykset pyrkivät pitämään tiedon salassa, koska tiedon levitessä se voi aiheuttaa yritykselle merkittävää tappiota. (Haarmann 2014, 1103-1105.)

Jotta tieto voidaan määritellä liikesalaisuudeksi,

1. Tiedon on oltava salaista eikä yleisesti tiedossa tai helposti saatavissa,
2. Tiedolla on oltava kaupallista arvoa, ja
3. Yrityksen on ryhdyttävä kohtuullisiin toimiin tiedon suojaamiseksi. (Vapaa-vuori 2019, 67.)

### **Miksi liikesalaisuudet ovat tärkeitä?**

Liikesalaisuudet ovat tärkeitä ja niitä kannattaa suojella, koska ne liittyvät yrityksen kilpailuetuun ja luotettavuuteen. Liikesalaisuuden leviäminen voi aiheuttaa yritykselle imagotappion ja taloudellista haittaa. Liikesalaisuudet ovat taloudellisesti arvokkaita yrityksille, ja on tärkeää, ettei tieto niistä leviä. Tiedon levitessä kuka tahansa voi hyödyntää toisen liikesalaisuutta, ja näin yritys ei pysty enää hyötymään tiedosta taloudellisesti.

### **Minkälainen tieto on salaamisen arvoinen?**

Kaikki tieto, joka on taloudellisesti arvokasta yritykselle, kannattaa suojata. Tällaisia ovat esimerkiksi yrityksen hintatiedot, asiakastiedot, tarjouskilpailussa käytetty hinta, markkinatutkimuksen tulokset, valmistusreseptit tai tuotteen valmistuksessa käytetyt ainesosat (Your Europe 2025). Työntekijöille

kannattaa myös ilmaista, mitkä tiedot ovat liikesalaisuuksia ja ettei niitä saa kertoa eteenpäin tai esimerkiksi tallentaa omalle tietokoneelleen.

### **Mistä asioista kannattaa sopia kirjallisesti?**

Salassapito- ja kilpailukieltosopimus kannattaa tehdä kirjallisesti, jotta liikesalaisuuksien loukkauksen tapahtuessa on todiste kirjallisesta sopimuksesta. Myös sopimukset yhteistyökumppaneiden välillä kannattaa tehdä kirjallisesti. Työsopimukseen liittyvä salassapitoehto kannattaa tehdä kirjallisesti.

### **Mistä liikesalaisuuksien suojeluun liittyen saa tukea?**

Liikesalaisuuksien suojeluun liittyen kannattaa ottaa yhteyttä yritysasioiden asiantuntijaan tai lakimieheen. Xamkin yritysneuvontaan voi olla yhteydessä yritystoimintaan liittyvissä asioissa, ja he voivat ohjata opiskelijan eteenpäin.

### **Miten aloittava yrittäjä voi ottaa nämä asiat huomioon?**

Aloittavan yrittäjän kannattaa tutustua aiheeseen varaamalla aika yritysneuvojalle. Kannattaa ottaa huomioon, että aina kannattaa tehdä salassapitosopimus, vaikkei sille olisikaan tarvetta. Salassapitosopimus kannattaa tehdä myös yhteistyökumppaneiden välille. Salassapitosopimuksen avulla pystytään laajentamaan ja täsmentämään lain mukaista liikesalaisuuden suojaa.

Yrityksessä olevien työntekijöiden kanssa kannattaa tehdä kilpailukieltosopimus, jotta he eivät voi viedä liikesalaisuuksia mukanaan uuteen yritykseen.

Molemmat sopimukset kannattaa tehdä kirjallisesti ja ne kannattaa säilyttää. Kilpailukieltosopimus on tehtävä tarkasti lain mukaisesti. Salassapitosopimuksen tekoon voi hyödyntää sopimusoikeutta ja salassapitovelvoitteen rajauksiin kannattaa kiinnittää huomiota.

Melkein kaikissa oikeustapauksissa oikeustapaukset levisivät, koska työntekijöille ei oltu tehty kilpailukieltosopimusta tai yrityksellä ei ollut salassapito-intressiä.

## **Mitä keinoja liikesalaisuuksien suojeluun on?**

Tärkein keino liikesalaisuuksien suojeluun on salassapitosopimus ja siihen liittyvät sanktiot eli vahingonkorvausvelvollisuus salassapitosopimuksen rikkomisesta. Liikesalaisuuksia voi suojella myös tuotemerkeillä ja patenteilla. Liikesalaisuuksia voi suojella myös säilyttämällä asiakirjoja kassakaapissa tai -holvissa, käyttämällä salattuja sähköposteja, suojaamalla kovalevyt ja käyttämällä tietoteknisiä palomureja. Liikesalaisuuksia kannattaa säilyttää eri paikoissa, jotta niiden varastaminen on vaikeampaa. Eri liikesalaisuudet kannattaa myös kertoa eri henkilöille, jotta sama henkilö ei tiedä kaikkia yrityksen liikesalaisuuksia.

Työntekijöitä kannattaa ohjeistaa siitä, miten salassapidon alaisia asioita pitää käsitellä ja miten viestitään luottamuksellisesti. Työntekijöille kannattaa esimerkiksi kertoa, ettei yrityksen tiedostoja saa tallentaa omalle tietokoneelleen esimerkiksi työn ulkopuolisessa opiskelussa, vaan tiedot ovat liikesalaisuuksia.

## **Miten liikesalaisuuksien leviämistä voi ennaltaehkäistä?**

Salassapitosopimuksen merkitys on kaikista eniten ennaltaehkäisevä; jos liikesalaisuus leviää, tietoa voi hyödyntää kuka tahansa. Tämän takia tärkeintä liikesalaisuuksien suojelemiseksi on ennaltaehkäisevä työ, ja siksi tehdään salassapitosopimus. Sopimuksen tekeminen tarkoittaa, että yrityksellä on salassapitointressi, salassapidon tärkeys on huomioitu, ja toimiin tiedon suojaamiseksi on ryhdytty. Salassapitosopimuksen teko vaikuttaa merkittävästi yrityksen liiketoimintamahdollisuuksiin ja kilpailuetuun. (Vapaavuori 2019, 454.)

Salassapitosopimuksen teko on todella tärkeää kansainvälisissä suhteissa. Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa on syytä solmia salassapitosopimus, koska Euroopan unionin liikesalaisuusdirektiivissä ja kansallisessa lainsäädännössä on sopimusehto, joka asettaa salassapitovelvoitteen. Laissa on siis velvoite tehdä salassapitosopimus. Jos on tehty salassapitosopimus ja sitä rikotaan, voi liikesalaisuuden haltija vaatia direktiivissä ja kansallisessa lainsäädännössä olevia oikeussuojakeinoja ja vahingonkorvauksia. (Vapaavuori 2019, 457.)

Jos solmitaan salassapitosopimus, yrityksen on helpompi selkeyttää, onko kyse liikesalaisuudesta vai ammattitaidosta (Vapaavuori 2019, 459.)

**Onnea uuden yritystoiminnan käynnistämiseen ja liikesalaisuuksien suojeluun! 😊**